

ROBERT DŽORDAN

TOČAK VREMENA

KNJIGA DEVETA

SRCE ZIME

Preveli

Slavica Bogić-Mijović i Ivan Jovanović

— Laguna —

Naslov originala
Robert Jordan
Winter's Heart
Book Nine of The Wheel of Time

Copyright © 2000 by Bandersnatch Group, Inc.
All rights reserved.

Copyright © 2025 za srpsko izdanje, LAGUNA

Uvek za Harijetu.
Uvek.

SADRŽAJ

	MAPE	10, 11
Prolog	SNEG.....	13
Poglavlje 1	NAPUŠTANJE PROROKA.....	61
Poglavlje 2	OTETA	68
Poglavlje 3	OBİČAJI	78
Poglavlje 4	PONUDE	86
Poglavlje 5	BARJACI	99
Poglavlje 6	ZADAH LUDILA.....	106
Poglavlje 7	ULICE KAEMLINA	118
Poglavlje 8	MORSKI NAROD I SRODNICE.....	130
Poglavlje 9	ŠOLJA ČAJA	143
Poglavlje 10	USPEŠAN PLAN.....	151
Poglavlje 11	BITNE ZAMISLI.....	170
Poglavlje 12	LJILJAN USRED ZIME.....	188
Poglavlje 13	PREDIVNE NOVOSTI.....	204
Poglavlje 14	SKRIVENO POD VELOM	217
Poglavlje 15	U POTRAZI ZA LIVCEM ZVONA	224
Poglavlje 16	NEOČEKIVANI SUSRET	232
Poglavlje 17	RUŽIČASTE MAŠNICE.....	243
Poglavlje 18	PONUDA	255
Poglavlje 19	TRI ŽENE	266
Poglavlje 20	PITANJA IZDAJE.....	277

Poglavlje 21	STVAR VLASNIŠTVA.....	286
Poglavlje 22	POJAVLJIVANJE IZ VAZDUHA	295
Poglavlje 23	IZGUBITI SUNCE	307
Poglavlje 24	MEĐU SAVETNICAMA	319
Poglavlje 25	VEZE.....	328
Poglavlje 26	OČEKIVANJA.....	338
Poglavlje 27	IZNENADITI KRALJEVE I KRALJICE	348
Poglavlje 28	VESTI U PLATNENOJ VREĆI.....	361
Poglavlje 29	NOVI PLAN	373
Poglavlje 30	KRUPNE HLADNE KAPI KIŠE	384
Poglavlje 31	ŠTA AELFIN REČE	391
Poglavlje 32	MALO MUDROSTI.....	400
Poglavlje 33	ULICA PLAVOG ŠARANA.....	409
Poglavlje 34	TAJNA KOLIBRIJA.....	418
Poglavlje 35	ČOEDAN KAL.....	425
	REČNIK	445
	O AUTORU	453

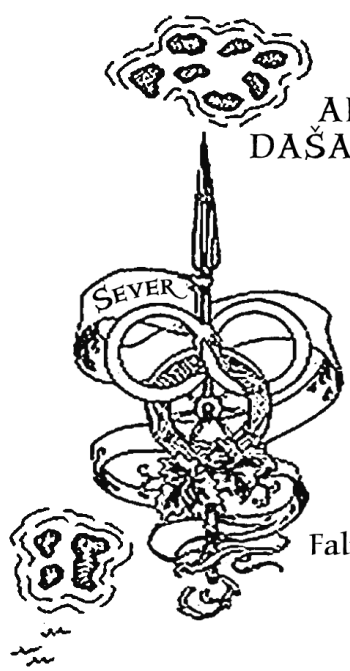
Pečati koji noć sputavaju olabaviće
i sred zime srce zime rodiće se
međ jadicovkama i kuknjavom i škrgutom zuba,
jer jahaće konja vranog
čije ime biće Smrt

– Iz Karetonskog ciklusa:
Zmajska proročanstava

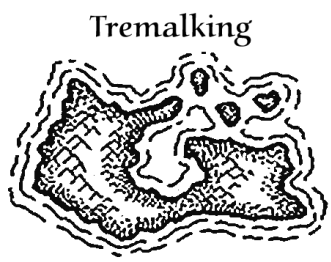

MRTVO
MORE

AILE
DAŠAR

ARITSKI
OKEAN

Tremalking

Bandar
Eban

Falme

Tančiko

Elmora

TARABON

Vetrogrizov
prst

Kalm

Ebou Dar

AMADICIJA

Reka Šarija

Maglene

GELDA

Džehana

Polje

DVE
REKE

Emondovo

Almotska
ravnica

Paeris
Svar
(Mračna
suma)

Kataro

Reka Akuum

ARAD
DOMAN

Reka Dagon

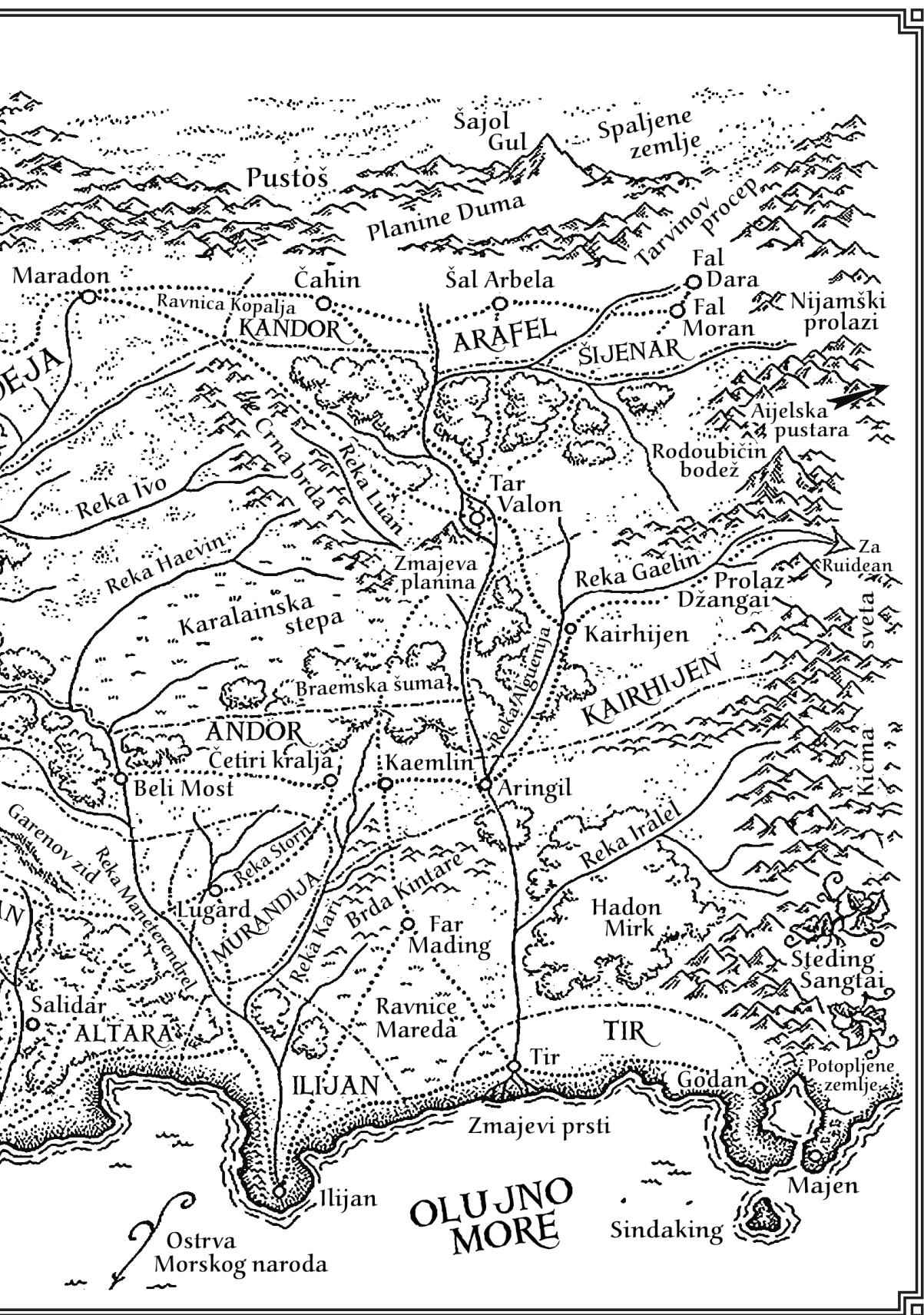
Baerlon

planine

SALD

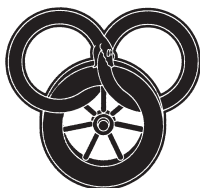
Reka Arnel

Kraj sveta

PROLOG

SNEG

Tri su svetiljke – bilo je to više nego dovoljno – treperavo osvetljavale sobicu bleštavo belih zidova i tavanice, ali Siejn je netremice gledala debela drvena vrata. Znala je da to nije logično; čak glupavo od jedne Predstavnice Belih. Tkanje saidara koje je poturila oko dovratka donosilo joj je povremene tihe odjeke udaljenih koraka odnekud iz spletova hodnika iza vrata, i oni su se gubili gotovo čim bi ih čula. Beše to nešto jednostavno, čemu ju je naučila prijateljica iz davno minulih polazničkih dana, ali to ju je upozoravalo pre nego što se iko približi, premda malo ko silazi tako duboko, do drugog podruma.

Njeno tkanje pokupi udaljeno cijukanje pacova. Svetlosti! Kada je poslednji put uopšte bilo pacova u Tar Valonu, u samoj Kuli? Je li neki od njih uhoda Mračnog? Uznemireno je ovlažila usne. Logika ovde ništa ne vredi. Tačno, premda nelogično. Došlo joj je da se nasmeje. S naporom se povukla s ruba histerije. Razmišljaj o nečemu drugom, a ne o pacovima. Nečemu što nije... Iz odaje iza nje začu se prigušeno skičanje, koje se pretvori u potmule jecaje. Pokušavala je da ne sluša. Usredsredi se!

Na neki način, ona i njene saučesnice dovedene su do ove sobe jer se činilo da se glavešine Ađaha sastaju u potaji. Lično je primetila Firejnu Nihren kako se u jednom zavučenom delu biblioteke došaptava sa Džesi Bilal, koja je imala veoma visok položaj među Smedima, ako nije bila i na samom vrhu.

Činilo joj se da je na čvršćem tlu po pitanju Suejne Dragand, iz Žutih. Tako je mislila. Ali zbog čega je Firejna izašla da se šeta sa Suejnom po zaklonjenom delu dvorišta Kule, pri čemu su obe bile zaogrnete jednostavnim ogrtačima? Predstavnice različitih Ađaha i dalje su otvoreno razgovarale, mada hladno. I ostale su primetile slične stvari; naravno, nisu imale nameru da otkrivaju imena iz svojih Ađaha, ali dve su pomenule Firejnu. Teška je to i mučna zagonetka. Kula je ovih dana jedna uzavrela močvara, gde se svaki Ađah hvatao za gušu sa svim ostalim

Ađasima, pa ipak glavešine se sastaju po budžacima. Niko van određenog Ađaha ne zna sa sigurnošću ko ga predvodi, ali poglavarke se očigledno znaju među sobom. Šta li to nameravaju? Šta? Šteta što nije mogla da jednostavno upita Firejnu; iako je Firejna obično otvorena za svačija zapitkivanja, nije se usuđivala da to učini. Ne sada.

Koliko god da je bila usredsređena, nije mogla da posveti punu pažnju tim pitanjima. Bila je svesna kako zuri u vrata i brine o zagonetkama koje nije mogla da reši ne bi li izbegla da se osvrne ka izvoristu tog prigušenog jecanja i šmrktavog hroptanja.

Lagano se osvrnula prema svojim saučesnicama, kao da ju je na to nagnalo razmišljanje o tim zvucima. Dok se lagano osvrnula, disala je sve teže. Sneg je negde daleko gore silovito padao na Tar Valon, ali u toj joj je prostoriji bilo nepodnošljivo vruće. Naterala je sebe da *pogleda!*

Šala smeđih resa prebačenog preko ruku, Serin je stajala odlučno raskrečena, pipajući držak zakrivljenog altarskog bodeža zadenutog za pojas. Već maslinasto lice toliko joj je pomodrelo od besa da joj se ožiljak duž vilice isticao kao bleđa linija. Pevara je delovala mirnije, bar na prvi pogled, ali se ipak jednom rukom čvrsto držala za svoju crvenu vezenu suknju, a drugom je stezala glatki beli valjkasti Štap zaveta, kao da je to nekakva batina kojom će mlatiti. Možda je i bila spremna na to; Pevara je daleko čvršća nego što bi se to reklo po njenom punačkom stasu i toliko odlučna da Serin naspram nje deluje kao vrbov klin.

S druge strane stolice pokajanja sitna Jukiri čvrsto je samu sebe obgrlila; duge srebrno-sive rese na njenom šalu podrhtavale su koliko se tresla. Grizući se za usne, Jukiri zabrinuto pogleda ka ženi pored sebe. Dosina, koja je pre ličila na naočitog momčića nego na uglednu Žutu sestru, nije pokazivala da je imalo potresena zbog toga što rade. Zapravo je ona upravljala tkanjima što teku ka stolicama. Zurila je u ter'angreal, toliko usredsređena na svoj rad da joj se bledo čelo rosilo graškama znoja. Sve su one Predstavnice, uključujući i visoku ženu koja se grči na stolici.

Znoj je toliko lio s Tejlin da joj se zlatna kosa ulepila, a potpuno mokra lanena duga košulja pripila uz telo. Ostatak njene odeće bio je zgužvan i bačen na gomilu u uglu. Sklopljeni kapci podrhtavali su joj i neprekidno je prigušeno jecala i cvilila preklinjući u pola glasa. Siejn je osećala da će joj pozliti, ali nije mogla da skrene pogled. Tejlin je bila prijatelj. Nekad je bila prijatelj.

Uprkos svom imenu, ter'angreal uopšte nije podsećao na stolicu; beše to tek veliki četvrtasti blok od nečeg sivog, zrnaste površine. Niko nije znao od čega je napravljen, ali je bio čvrst poput čelika svuda sem na zakošenoj gornjoj strani. Dostojanstvena Zelena malo je potonula u taj deo, koji se nekako oblikovao prema njenom telu koliko god se ona izvijala. Dosinina tkanja tekla su u jedini otvor na stolici – četvrtastu rupu veličine dlana oko koje su bili raspoređeni neujednačeni maleni urezi. Zločinci uhvaćeni u Tar Valonu dovode se tu dole da iskuse stolicu pokajanja i pažljivo probrane posledice svojih zločina. Nakon što ih puste, svi bez izuzetka beže s ostrva. U Tar Valonu ima vrlo malo zločina. Siejn se s gađenjem zapita da li to imalo nalikuje nameni koju je stolica u Doba legendi imala.

„Šta ona... vidi?“, ote joj se šapat. Za Tejlin, to je bilo više od gledanja; njoj je sve to bilo stvarno. Hvala Svetlosti što ona nema Zaštitnika, premda je to gotovo nečuveno za Zelenu. Tvrdila je da jednoj Predstavnici Zaštitnik nije potreban. Sada, drugačiji razlozi bili su poznati.

„Krvavo je bičuju krvavi Troloci“, promuklo progovori Dosina. Uticaj njenog maternjeg kairhijenskog naglaska osećao joj se u glasu, što joj se retko dešavalo sem kada je veoma napeta. „Kada završe... Vidi troločki kotao kako ključa iznad vatre i Mirdraala kako je posmatra. Svakako zna da joj sledi jedno ili drugo. Neka sam spaljena ako se ovog puta ne slomi...“ Dosina nervozno obrisa znoj sa čela i besno udahnu. „Prestani da mi gurkaš lakat. Odavno nisam ovo radila.“

„Tri puta je silazila“, promrmlja Jukiri. „Najjači vojnik se lomi pod sopstvenom krivicom, ako već ne pod nečim drugim – i to posle drugog! Šta ako je nevinna? Svetlosti, ovo je kao krađa ovce dok čobanin gleda!“ Čak i dok sva drhti, polazilo joj je za rukom da deluje kraljevski, ali uvek je zvučala kao ono što zaista jeste – žena sa sela. Ovlaš je preletela pogledom preko ostalih žena. „Zakon zabranjuje upotrebu stolice na jednoj od nas. Sve ćemo izgubiti položaj Predstavnice! A ako izbacivanje iz Dvorane ne bude dovoljno, verovatno ćemo biti proterane – i išibane pre no što odemo, čisto da nam se dospe so na ranu! Spaljena da sam, ako smo pogrešile, sve bismo mogle da završimo umirene!“

Siejn zadrhta. To poslednje će izbeći ako se njihove sumnje pokažu tačnim. Ne, ne sumnje – uverenja. Mora da su u pravu! Ali sve i da jesu, Jukiri je u pravu što se tiče svega ostalog. Zakon Kule retko kada ostavlja prostora za nužnosti ili ma kakve nazovi-više ciljeve. Mada, ako su u pravu – вреди platiti tu cenu. Neka bi Svetlost dala da su u pravu!

„Da li si ti slepa i gluva?“, odsečno upita Pevara, upirući Štapom zaveta ka Jukiri. „Odbila je da ponovo položi zavet kojim se obavezuje da neće govoriti neistinu, a to svakako nije samo zbog glupog ponosa Zelenog ađaha, pošto smo sve mi to već uradile. Kada sam postavila štit nad njom, pokušala je da me *probode*! Da li *to* govori o nevinosti? Da li? Prema onome što je znala, mi smo samo nameravale da razgovaramo s njom dok joj se jezik ne osuši! Kakav je razlog imala da očekuje više od toga?“

„Hvala vam, obema“, suvo se umeša Serin, „što ste istakle očigledno. Prekasno je da se vratimo, Jukiri, te bismo stoga svejedno mogle i da nastavimo. A da sam na tvom mestu, Pevara, ne bih vikala na jednu od četiri žene u celoj Kuli za koju znam da u nju mogu da imam poverenja.“

Jukiri pocrvene i diže svoj šal, a Pevara se izgleda malo posrami. Sasvim malo. Možda su sve one Predstavnice, ali Serin je sasvim sigurno preuzela vođstvo. Siejn nije bila sigurna kako se zbog toga oseća. Pre nekoliko sati ona i Pevara su bile dve stare prijateljice same na opasnom zadatku, jednake, koje su zajedno donosile odluke; sada su imale saveznike. Trebalo je da bude zahvalna što ih ima više. Mada, nisu u Dvorani, i po ovom pitanju ne mogu da se pozivaju na prava Predstavnica. Podređenost Kuli nadvladavala je sve sitne i ne tako sitne razlike u tome ko je gde u odnosu na koga. Istini za volju, Serin je i polaznica i Prihvaćena dvostruko duže nego većina njih, ali to što je već

četrdeset godina Predstavnica, duže nego ma koja druga u Dvorani, ima najveći značaj. Siejn će imati sreće ako je Serin uopšte upita za mišljenje, a kamoli za savet, pre no što donese bilo kakvu odluku. Budalasto, ali svest o tome bode je kao trn u oku.

„Troloci je vuku ka kotlu“, Dosina iznenada hrapavo progovori. Slabašan zvuk oteo se iz Tejlininih stisnutih zuba; drhtala je kao jasikin prut. „Ja... ne znam da li mogu... plameno naterati sebe...“

„Probudi je“, naredi Serin i ne pogledavši da vidi šta druge misle. „Prekini da se duriš, Jukiri, i budi spremna.“

Siva je udostoji besnim i ponosnim pogledom, međutim, kada Dosina pusti tkanje da izbledi a Tejlinine plave oči se drhtavo otvoriše, sjaj saidara okruži Jukiri i ona bez reči diže štit oko žene na stolici. Serin vodi glavnu reč i sve to znaju. Veoma oštar trn.

Činilo se da štit nije ni potreban. Lica izobličenog u užasnutu masku, Tejlin je drhtala i borila se za dah kao da je trčala deset milja koliko je noge nose. I dalje je tonula u meku površinu, ali bez Dosininog usmeravanja ova se više nije oblikovala prema njoj. Iskolačenih očiju, Tejlin je zurila u tavanicu, onda je čvrsto zažmurila, pa smesta opet otvorila oči. Kakva god da se sećanja kriju iza njenih kapaka, očigledno ne želi da se suoči s njima.

Približivši se stolici u dva koraka, Pevara gurnu Štap zaveta ka izbezumljenoj ženi. „Odbaci sve zakletve koje te obavezuju i ponovo položi Tri zaveta, Tejlin“, grubo reče. Tejlin odskoči od štapa kao da je zmija otrovnica, a onda se trže na drugu stranu kad se Serin nagnu ka njoj.

„Sledeći put ćeš dobiti kotao, Tejlin. Ili Mirdraalovu nežnu pažnju.“ Serinino lice je bilo neumoljivo, ali u poređenju s tonom kojim joj se obratila, bilo je nežno. „I nećeš se pre toga probuditi. A ako to ne bude dovoljno, biće i sledećeg puta, i sledećeg, i koliko god bude potrebno, makar morale da ostanemo ovde sve do leta.“ Dosi-na otvori usta da se pobuni, ali onda se lecnu i samo ih zatvori. Jedino ona zna kako da upravlja stolicom, ali u toj družini je na jednako niskom mestu kao Siejn.

Tejlin nastavi da zuri u Serin. Krupne oči ispuniše joj se suzama i ona zajeca glasno i beznadežno. Ne gledajući, posegnu za Štapom zaveta, a Pevara joj ga tutnu u ruku. Prigrlivši Izvor, Pevara usmeri u Štap jednu nit Duha. Tejlin je toliko snažno zgrabila štap debljine ručnog zgloba da su joj članci pobeleli, pa ipak je samo ležala tamo, jecajući.

Serin se ispravi: „Bojim se da je vreme da je ponovo uspavaš, Dosina.“

Tejlin se suze udvostručiše, ali ona promrmlja kroz njih. „Ja – odbacujem – sve – zakletve – koje me vezuju.“ Izgovorivši poslednje reči, zavrišta.

Siejn poskoči, a onda proguta knedlu. Dobro je znala koliko boli kada se uklanjanja samo jedan zavet i mogla je samo da pretpostavi koliko boli kada se uklanjanja više njih – ali sada je stvarnost pred njom. Tejlin je vrištala dok je imala vazduha u plućima, a onda je udahnula samo da bi ponovo zavrištala, i to je potrajalo toliko da je Siejn napola očekivala da neko dotrči iz Kule. Visoka Zelena se neobuzdano grčila mlatarajući rukama i nogama, onda se iznenada izvila naviše, tako da su joj samo pete i glava dodirivali sivu površinu, svaki joj se mišić zatezao, a celo telo divlje grčilo.

Jednako naglo kako je počeo, napad prestade, a Tejlin pade kao da nema kostiju i ostade da leži, jecajući kao izgubljeno dete. Štap zaveta se otkotrljao iz njene mlitave ruke niz sivu kosinu. Jukiri promrmlja nešto što je zvučalo kao revnosna molitva. Dosina je drhtavim glasom iznova i iznova šaputala: „Svetlosti! Svetlosti!“

Pevara diže Štap i ponovo sklopi Tejlin prste oko njega. Siejnina prijateljica nije imala milosti – ne kada je o tome reč. „Sada položi Tri zaveta“, odsečno naredi.

Na trenutak je delovalo kao da će Tejlin da odbije, ali ona ipak polako ponovi zavete koji su ih sve spajali i s kojima su i bile Aes Sedai. Da ne izgovori nijednu reč koja nije istinita. Da nikada ne napravi oružje kojim bi se ljudi ubijali. Da nikada ne koristi Jednu moć kao oružje, osim za odbranu sopstvenog života, života svog Zaštitnika ili druge sestre. Na kraju nemo zaplaka, sva bezglasno drhteći. Možda je to bilo od zaveta koji su se omotavali oko nje. Nelagodni su dok se ne slegnu. Možda zbog toga.

A onda joj Pevara reče koju još zakletvu traže da položi. Tejlin ustuknu, ali ipak beznadežno promrmlja. „Zavetujem se da ću se potpuno pokoravati svima vama.“ Nakon toga je samo stajala i tupo zurila preda se, a suze su joj se slivale niz lice.

„Odgovori mi istinito“, reče joj Serin. „Da li pripadaš Crnom ađahu?“

„Da.“ Reči su škripale kao da joj je grlo zardalo.

Od tih jednostavnih reči Siejn se sledi kao nikada u životu. Na kraju krajeva, pošla je u lov na Crni ađah, i verovala da njen plen postoji, mada su mnoge sestre sumnjale u to. Napala je drugu sestru, i to Predstavnicu, pomogla je da Tejlin vežu tokovima Vazduha u napuštenom podrumskom hodniku, prekršila desetinu zakona Kule, počinila ozbiljne zločine, i sve to da bi čula odgovor u koji gotovo da je bila sigurna pre nego što je pitanje uopšte postavljeno. Sada je čula. Crni ađah zaista postoji. Zurila je u Crnu sestru, Prijateljicu Mraka koja je nosila šal. I ispostavilo se da je verovanje u to bilo tek bleđa senka naspram suočavanja s njima. Samo činjenica da joj je vilica bila stegnuta u grču sprečavala joj je zube da cvokoću. Borila se da se sabere, da razmišlja zdravorazumski. Ali noćne more su bile budne i hodale su Kulom.

Neko je bučno dahnuo i Siejn shvati da nije bila jedina koja je otkrila da joj je svet okrenut naglavačke. Jukiri je dozvolila sebi da se strese, a onda je pogled zakucala za Tejlin kao da je nameravala da zadrži štit nad njom i samom snagom volje, ako tako mora biti. Dosina je oblizivala usne i nesigurno popravljala svoju tamnozlatnu suknju. Samo su Serin i Pevara delovale opušteno.

„Dakle“, reče Serin meko. Možda bi „slabašno“ bio bolji izraz. „Dakle. Crni ađah.“ Duboko je udahнула i nastavila oštrije. „Nema više potrebe za tim, Jukiri. Tejlin, nećeš pokušati da pobegneš ili pružiš bilo kakav otpor. Nećeš čak ni dodirnuti Izvor bez dozvole jedne od nas. Mada će, pretpostavljam, neko drugi preuzeti ovu dužnost kada te predamo. Jukiri?“ Štit oko Tejlin iščeznu, ali sjaj ostade oko Jukiri, kao da nije dovoljno verovala uticaju Štapa na Crnu sestru.

Pevara se namršti. „Pre nego što je predamo Elaidi, Serin, želim da iskopamo sve što je moguće. Imena, mesta, bilo šta. Sve što ona zna!“ Prijatelji Mraka pobili su Pevari celu porodicu i Siejn je bila sigurna da bio ona pošla i u izgnanstvo spremna da lično pohvata sve Crne sestre, sve do poslednje.

I dalje srozana na stolici, Tejlin se napola ogorčeno nasmeja, napola zajeca. „Kad to uradite, sve smo mrtve. Mrtve! Elaida je Crni ađah!“

„To je nemoguće!“, prasnu Siejn. „Sama Elaida mi je izdala naređenje.“

„Mora biti“, Dosina napola prošapta. „Tejlin je ponovo položila zavete; upravo ju je imenovala!“ Jukiri žestoko zaklima.

„Mućnite glavom“, procedi Pevara, s gađenjem odmahujući svojom. „Znate podjednako dobro kao i ja da ćete slagati ako verujete da je to istina.“

„A da to *jeste* istina“, reče Serin čvrsto, „kakav dokaz imaš, Tejlin? Da li si viđala Elaidu na vašim... sastancima?“ Toliko je čvrsto stegla dršku svoga noža da su joj zglobovi na prstima pobeledi. Serin je morala da se bori za šal žešće nego većina njih, za pravo da uopšte ostane u Kuli. Za nju je Kula bila više od doma, važnija od njenog života. Ako Tejlin da pogrešan odgovor, Elaida možda neće poživeti da joj se sudi.

„Oni nemaju sastanke“, nadureno promrmlja Tejlin. „Osim valjda Vrhovnog save-ta. Ali ona mora da je Crna. Poznat im je svaki izveštaj koji ona dobije, čak i oni tajni, svaka reč koja joj je upućena. Poznata im je svaka odluka koju donese pre nego što se objavi. Danima pre toga, a ponekad i nedeljama. Kako drugačije, ako im ona ne kaže?“ S naporom sedeći uspravno, pokuša da svaku ponaosob prostreli pogledom. Jedino joj je uspeło da izgleda usplahireno. „Moramo da bežimo, moramo da nađe-mo gde da se sakrijemo. Pomoći ću vam – reći ću vam sve što znam – ali one će nas ubiti ako ne pobegnemo!“

Čudno, pomisli Siejn, koliko je brzo Tejlin svoje bivše prijateljice nazvala „one“ i pokušala da se poistoveti s njima. Ne. Izbegavala je pravu poteškoću, a to je bezumno. Je li nju Elaida *zaista* poslala da lovi Crni ađah? Elaida zapravo nikad nije izgovorila ime. Je li mislila na nešto drugo? Elaida je uvek hvatala za grlo svakoga ko makar pomene Crne. Mada, gotovo je svaka sestra radila to isto...

„Elaida je dokazala da je budala“, reče Serin, „i više nego jednom sam zažalila što sam je podržala, ali neću poverovati da je ona Crna dok ne vidim više dokaza od ovoga.“ Usana stisnutih u tanku liniju, Pevara odsečno klimnu glavom u znak odobravanja. Budući Crvena, tražila je mnogo više.

„Možda i jeste tako, Serin“ reče Jukiri, „ali mi ne možemo duže da držimo Tejlin a da Zelene ne počnu da pitaju gde je. A da ne pominjem... Crne. Bilo bi bolje da brzo odlučimo šta da radimo, ili ćemo i dalje kopati na dnu bunara kada kiša počne.“ Tejlin uputi Serin slabašan osmeh, verovatno u nameri da zadobije poverenje. Izbledeo je pred mrštenjem Smeđe Predstavnice.

„Elaidi ne smemo ništa reći dok ne budemo u stanju da osakatimo Crne jed-nim zamahom“, konačno reče Serin. „Ne raspravljaj se, Pevara; to je razumno.“ Peva-ra odmahnu i tvrdoglavo se namršti, ali ipak zatvori usta. „Ako je Tejlin u pravu“, nastavi Serin, „Crne znaju za Siejn ili će uskoro znati, tako da joj moramo pružiti bezbednost koliko god to možemo. To neće biti lako kad nas je samo pet. Ne može-mo verovati *nikome* dok nismo sigurni u njih! Bar imamo Tejlin i ko zna šta ćemo sve saznati pre nego što ga u potpunosti iscedimo?“ Tejlin je pokušala da deluje kao da je voljna da je iscede, ali niko nije obraćao pažnju na nju. Siejn se grlo osuši.

„Možda nismo potpuno same“, nevoljno reče Pevara. „Siejn, reci im za svoj mali plan sa Zerom i njenim prijateljicama.“

„Plan?“ reče Serin. „Ko je Zera? Siejn?... Siejn?“ Siejn se trže. „Šta? Oh. Pevara i ja smo otkrile malo gnezdo pobunjenica ovde u Kuli“, uzdahnu i započe. „Deset sestara poslatih da šire svoja ubedenja.“ Serin će se pobrinuti da ona bude bezbedna, zar ne? Čak i ako je ne bude pitala. I sama je Predstavnica; ona je Aes Sedai skoro sto pedeset godina. Kakvo pravo ima Serin ili bilo ko da...? „Pevara i ja smo počele to da privodimo kraju. Već smo naterale jednu od njih, Zeru Dakan, da položi istu dodatnu zakletvu kao Tejlin i naložile joj da danas posle podne dovede Bernajl Dželbarn u moje odaje a da joj pri tom ne pobudi bilo kakve sumnje.“ Svetlosti, bilo koja sestra van te sobe može biti Crna. Bilo koja sestra. „Onda ćemo iskoristiti te dve da dovedu sledeću i tako dok ih sve ne nateramo da se zakunu na poslušnost. Naravno, postavicećemo im isto pitanje koje smo postavili Zeri, isto koje smo postavili Tejlin.“ Crni ađah je možda već znao za nju – znao da je poslata da ih lovi. Kako Serin može da je zaštiti? „One koje daju pogrešan odgovor možemo ispitivati, a one koje daju pravi mogu se delimično iskupiti za svoje izdajstvo tako što će pod našim zapovedništvom loviti Crni ađah.“ Svetlosti, kako?

Kada je završila, ostale su počele da raspravljaju o tome, što je samo moglo da znači da Serin nije bila sigurna kakvu odluku da donese. Jukiri je uporno tražila da Zeru i njene saučesnice odmah predaju zakonu – ako to može da se izvede a da se ne otkrije njihova situacija s Tejlin. Pevara se raspravljala oko upotrebe pobunjenica, mada bez mnogo žara; različita mišljenja koja su zastupale vrtela su se oko podlih priča u vezi sa Crvenim ađahom i lažnim Zmajevima. Činilo se da Dosina pokušava da predloži da otmu svaku sestru u Kuli i sve ih prisile da polože dodatnu zakletvu, ali preostale tri su obraćale malo pažnje na nju.

Siejn nije učestvovala u raspravi. Njena reakcija na njihove neprilike bila je jedina moguća. Oteturavši se do najbližeg ugla, bučno se isповраćala.

Elejna je pokušavala da ne škrguće zubima. Napolju je još jedna mećava zasipala Kaelmlin, toliko zatamnivši podnevno nebo da su samo lampe duž zidova davale svetlo. Jaki naleti vetra tresli su prozorska okna visokih zalučenih prozora. Sevanje munja obasjavalo je prozorska stakla, a grmljavina je potmulo odjekivala. Sneg s grmljavinom, najgora vrsta zimske oluje, najsilovitija. Soba nije bila baš hladna, ali... Raširila je prste nad cepanicama koje su pucketale u širokom mermernom kaminu, ali i dalje je osećala hladnoću kako prodire kroz slojeve tepiha i kroz njene najdeblje somotske papuče. Široki okovratnik i orukavlja od krzna crne lisice što su krasili njenu crveno-belu haljinu bili su ljupki, ali činilo joj se da ne doprinose da se zagreje ništa više negoli biseri na rukavima. To što nije dozvoljavala hladnoći da je dodirne nije značilo da je nije svesna.

Gde je Ninaeva? A Vandena? Misli su joj bile uzburkane baš kao vremenske prilike. *Trebalo bi da su već stigle! Svetlosti! Priželjkujem da nekako naučim da izdržim bez*

sna, a one imaju sve vreme ovog sveta! Ne, to je nepravедno. Njen zvanični zahtev za stupanje na Lavlji presto svega je nekoliko dana star, i njoj za sada sve ostalo mora biti sporedno. Ninaeva i Vandena imaju nešto što im je na prvom mestu, druge dužnosti, kako ih one vide. Ninaeva je s Riejnorn i ostalim ženama iz Kružoka pletila do guše u kovanju planova za izvlačenje Srodnica iz zemalja kojima upravljaju Seanšani pre nego što ih ovi otkriju i stave im povodac. Srodnice su veoma vešte u skrivanju, ali Seanšani ih neće zanemariti samo zato što su divljakuše, kao što su to Aes Sedai oduvek činile. Vandena je, navodno, još potresena sestrinim ubistvom, jedva da jede i gotovo je potpuno nesposobna da pruži bilo kakav savet. To da jedva jede jeste istina, ali potpuno je obuzeta potragom za ubicom. Navodno zbog bola, u čudne sate luta hodnicima, a u stvari lovi Prijatelje Mraka. Pre tri dana Elejna bi se od same pomisli na tako nešto sva naježila; sada je to bila samo još jedna od mnogih opasnosti. Istina, daleko bliža opasnost, ali svejedno samo jedna od brojnih.

Završavale su bitne stvari, što im ih je Egvena odobrila i na koje ih je ohrabrivala, ali Elejna je i dalje želela da požure, koliko god to bilo sebično. Vandena je pružala pravo bogatstvo dobrih saveta, što je prednost dugog iskustva i izučavanja, a kod Ninaeve su godine razračunavanja sa Seoskim savetom i Ženskim krugom u Emondovom Polju stvorile savršen osećaj za primenjenu politiku, koliko god ona to poriče. *Spaljena da sam, imam stotine muka, a neke su upravo ovde, u palati; njih dve su mi potrebne!* Ako bude uspela da istera svoje, Ninaeva al'Mera će biti Aes Sedai savetnica sledeće kraljice Andora. Potrebna joj je sva moguća pomoć – kojoj može da veruje.

Primoravši sebe da izgleda spokojno, okrenula se od usplamtelog ognjišta. Tri-naest visokih naslonjača, jednostavno ali umešno izrezbarenih, bilo je poredano u obliku potkovice pred kaminom. Začudo, počasno mesto na kojem kraljica sedi ako u toj prostoriji prima posete najudaljenije je od vatre. Kakva god vatra bila. Po leđima smesta počne da joj biva toplije, dok joj se prednja strana hladila. Napolju sneg pada, gromovi trešte a munje sevaju. Baš kao u njenoj glavi. Smireno. Smirenost je jednoj vladarki potrebna koliko i jednoj Aes Sedai.

„Mora da su to najamnici“, rekla je, ne uspevši da u glasu u potpunosti prikrije žaljenje. Vojnici s njenih imanja sigurno će početi da stižu za manje od mesec dana – kada konačno budu saznali da je živa – ali ljudima koje je Birgita regrutovala biće potrebno pola godine ili više pre no što nauče da istovremeno jašu i koriste mač. „I Lovci na Rog, ako iko od njih bude hteo da pristupi i da položi zakletvu.“ Bilo je mnogo i jednih i drugih koje su vremenske prilike zarobile u Kaemlinu. Previše i jednih i drugih, većina bi ljudi rekla – pijandura, svađalica, dosada što uznemiravaju žene koje ne žele njihovu pažnju. Bar će ih iskoristiti za nešto, da sprečavaju nevolje umesto da ih otpočinjju. Želela je da nije mislila kako i dalje pokušava da ubedi sebe u to. „Skupo, ali riznica će to pokriti.“ I hoće, bar za neko vreme. Bilo bi bolje da što pre počne sa ubiranjima prihoda sa svojih imanja.

Za divno čudo, dve su žene pred njom veoma slično primile tu njenu objavu.

Dijelin je ljutito progundala. Veliki okrugli broš na kojem su bili izrađeni sova i hrast Taravinovih bio je pričvršćen na visokom okovratniku njene tamnozelene

haljine. To joj je bio jedini nakit. Pokazivanje koliko se ponosi svojom kućom, možda i previše; visoko sedište kuće Taravin, kad se sve sabere, veoma je ponosna žena. Njena zlatna kosa prošarana je sedima, a tanane linije bora prave joj mreže oko uglova očiju, pa ipak, lice joj je odlučno a pogled odmeren i pronicljiv. Um joj je poput britve. Ili možda mača. Žena koja se jednostavno izražava i koja ne krije šta misli – ili bar tako deluje.

„Najamnici znaju svoj posao“, rekla je prezrivo, „ali njih je teško obuzdati, Elejna. Kada ti je potreban dodir pera, oni su ti čekić, a kada ti je potreban čekić, oni su negde drugde i krađu šta stignu. Odani su jedino zlatu, i to samo dok zlato traje. Ako te pre toga ne izdaju za više zlata. Sigurna sam da će se makar ovog puta gospa Birgita složiti sa mnom.“

Ruku odlučno prekrštenih pod grudima i raskoračena u čizmama s visokim potpeticama, Birgita se lecnula kao uvek kada je neko oslovljava njenim novim zvanjem. Elejna joj je, čim su stigle do Kaemlina, gde je to moglo biti zabeleženo, darovala posed. Birgita je neprestano gundala zbog toga kada su nasamo, a i zbog svih ostalih promena u svom životu. Njene nebeskoplave nogavice bile su istog kroja kao i one koje je obično nosila, nabrane i skupljene oko gležnjeva, ali kratak crveni kaputić imao je visok beli okovratnik i široka bela orukavlja opšivena zlatom. Sada je gospa Birgita Trehlajon i kapetan zapovednik Kraljičine garde – i može da gunda i kuka koliko joj je srcu drago, sve dok su njih dve same.

„Slažem se“, nevoljno je progundala pogledavši Dijelin još malo pa ispod oka. Veza sa Zaštitnicom prenosila joj je ono što Elejna čitavog jutra oseća. Ogorčenost, razdraženost, odlučnost. Mada je nešto od tih osećanja možda bilo i odraz njene ličnosti. Otkad su povezane, odražavaju se jedna na drugu na iznenađujuće načine, kroz osećanja i ne samo tako. Dapače, i mesečnica joj se pomerila za više od nedelju dana samo da bi se podudarala s Elejninom!

Birgitina neodlučnost da prihvati drugi najbolji argument bila je, očigledno, gotovo jednako velika koliko i njena nevoljnost da se složi. „Lovci nisu mnogo krvavo bolji, Elejna“, promrmljala je. „Položili su Lovačku zakletvu da bi pronašli uzbuđenje i dobili mesto u istoriji, ako im pođe za rukom. Ne da bi se smirili i čuvali red i zakon. Polovina njih su uobraženi nametljivci, koji su svoje plamene noseve digli nebu pod oblake; ostali, ne samo da stavljaju glave u torbu kada je to neophodno već traže nove prilike da to čine. I samo jedan šapat glasine o Rogu Valera, i bićeš srećna ako samo dvojica od trojice nestanu preko noći.“

Dijelin se malčice osmehnu, kao da je izvojevala malu pobeđu. Ulje i voda nisu ništa naspram te dve; svaka se dovoljno dobro snalazila s gotovo svakim drugim, ali iz nekog razloga mogu da se posvađaju i oko boje uglja. Mogu, i spremne su. „Osim toga, i Lovci i najamnici su skoro svi stranci. To će podjednako loše izgledati i kod plemenitih i kod prostih. Veoma loše. Poslednje što želiš jeste da pokreneš bunu.“ Munja blesnu i na tren osvetli okna, a naročito glasna grmljavina naglasi njene reči. U hiljadu godina, sedam kraljica Andora je bilo zbačeno otvorenom pobunom, a dve preživele verovatno su želele da nisu.

Elejna se suzdrža da ne uzdahne. Na jednom od kitnjastih stočića uza zidove nalazio se težak srebrni poslužavnik s šarama na kojem su bile čaše i visoki vrč kuvanog začinenog vina. Odnosno, sada već mlakog začinenog vina. Lagano je usmerila Vatru i tanani pramen pare se diže iz vrča. Podgrevanje je dalo začинима malo gorak ukus, ali vredelo je zbog toplote srebrnog putira, koji joj je grejao ruke. S naporom je odolela želji da pomoću Moći ugrije vazduh u sobi i pustila je Izvor; toplota svejedno ne bi potrajala ako se ne održava tkanje. Uspela je da savlada svoju nevoljnost da pusti saidar svaki put kada ga prigli – dobro, do određene granice – ali u poslednje vreme je uvek želela da iz Izvora otpije sve više. Svaka sestra mora da se suoči s tom opasnom željom. Pokretom ruke je ponudila ostale da naspnu sebi vino.

„Znate situaciju“, rekla im je. „Samo bi budala mogla pomisliti da nije kobno, a nijedna od vas nije budala.“ Garda je ljuštura, šaka prihvatljivih ljudi i dvostruko toliko vojnika snažnih i žilavih, pogodnih da izbacuju pijanice iz krčmi, ili da sami budu izbačeni. A sada kada su Saldejci otišli, a Aijeli odlaze, zločin je bujao kao trava u proleće. Čovek bi pomislio da će se smiriti od snega, ali svaki dan je donosio nove pljačke, paljevine i još gore stvari. Svakim danom je *sve gore*. „Ako se nastavi ovako, doći će do nereda za nekoliko nedelja. Možda i pre. Ako ne mogu da održim red u Kaemlinu, ljudi će *se jamačno* okrenuti protiv mene.“ Ako ne bude mogla da u glavnom gradu održi red, onda lepo može celom svetu objaviti kako je nesposobna da vlada. „Ne sviđa mi se to, ali ako mora biti urađeno, neka tako bude.“ Obe zaustiše, spremne da se dalje raspravljaju, ali im nije dala priliku. Odlučno kaza: „Biće tako.“

Birgitina zlatna pletenica, koja je sezala do pasa, zanjihala se kada ova klimnu glavom, ipak se nerado priklanjajući – Elejna je to osetila kroz vezu. Imala je veoma čudnu predstavu o vezi Aes Sedai i Zaštitnika, ali naučila je da prepozna kada Elejna ne namerava da prihvati pritisak. Na neki način. A tu su imanje i titula, i zapovedanje gardom. A i još nekoliko sitnica.

Dijelin malčice povi vrat, i možda i kolena; mogao je to biti naklon, ali lice kao da joj je bilo od kamena. Bilo je dobro zapamtiti da mnogi koji ne žele Elejnu Trakand na Lavljem prestolu, žele mesto nje Dijelin Taravin. Ta žena je bila zaista samo od koristi, ali ipak je malo dana prošlo, i ponekad je dosadni glas šaputao negde u Elejninoj svesti. Da li Dijelin jednostavno čeka da se ona žestoko zaplete, pre nego što sama istupi da „spase“ Andor? Neko dovoljno promišljen, dovoljno podmukao, mogao bi tako nešto da pokuša, a možda i da uspe.

Elejna diže ruku da protrlja slepoočnicu, ali se predomisli i umesto toga zagladi kosu. Toliko mnogo sumnje, toliko malo poverenja. Otkada je ona otišla u Tar Valon, Andor se zarazio Igrom kuća. Bila je zahvalna na mesecima provedenim sa Aes Sedai, i to ne samo zbog učenja o Moći. Daes Dae'mar je mnogim sestrama bila kao vazduh i hleb. Zahvalna i na Tomovom učenju, takođe. Bez to dvoje možda ne bi preživela povratak ni toliko koliko jeste. Neka bi Svetlost poslala da je Tom dobro, da su on, Met i ostali pobegli Seanšanima i da su na putu za Kaemlin. Svakog dana otkada je otišla iz Ebou Dara, molila se za njihovu bezbednost, ali imala je vremena samo za tu kratku molitvu.

Sedajući u stolicu u središtu luka, kraljičinu stolicu, pokušala je da izgleda kao kraljica, da uspravi leđa dok joj slobodna ruka opušteno počiva na izrezbarenom doručju. *Izgledati kao kraljica nije dovoljno*, često joj je govorila majka, *ali oštar um, poznavanje spleta i hrabro srce ništa ne vrede ako te ljudi ne doživljavaju kao kraljicu*. Birgita ju je gledala pažljivo, gotovo sumnjičavo. Ponekad je veza neosporno nezgodna! Dijelin prinese pehar usnama.

Elejna duboko udahnu. Ona je sama razmatrala ovo pitanje sa svih strana i nije mogla da uvidi drugačiji izlaz. „Birgita, do proleća želim da garda bude vojska ravna bilo čemu što bi *deset* kuća moglo da stavi na bojno polje.“ Verovatno nemoguće da se postigne, ali i sam pokušaj je značio zadržavanje najamnika koji su pristupili do sada i nalaženje novih, prihvatanje svakog ko pokaže ma i najmanje zanimanje. Svetlosti, kakva gadna muka!

Dijelin se zagrcnu, oči joj se razrogačiše, a crno vino joj prсну iz usta. I dalje frkćući, cimmula je čipkom obrubljenu džepnu maramicu iz svog rukava i potapkala bradu.

Talas panike udari kroz Birgitinu vezu. „Spaljena da sam, Elejna, ne možeš misliti... Ja sam strelac, ne general! To je sve što sam ikad radila, zar još ne razumeš? Samo sam radila ono što sam morala, na šta su me prisiljavale okolnosti! U svakom slučaju, ja nisam više ona; ja sam samo ja i...“ Stade, shvativši da je možda rekla previše. I to ne prvi put. Licem joj se razli tamno crvenilo dok ju je Dijelin radoznalo gledala.

Predstavili su je kao Birgitu iz Kandora, gde su se žene sa sela oblačile nešto pomalo nalik njoj, pa ipak je Dijelin očigledno pretpostavljala da je to laž. Svaki put kad bi se Birgita izlanula, našla bi se malo bliže tome da oda tajnu. Elejna je prostreli pogledom koji je jasno obećavao da će kasnije popričati o tome.

Nije verovala da Birgita može pocrveneti još više. Sramota je potisnula sve drugo u vezi, i to toliko da je i Elejna osetila kako rumeni. Brzo se ljutito namrštila, u nadi da će njeni crveni obrazi biti shvaćeni kao nešto drugo, a ne snažna želja da se od *Birgitinog* poniženja skupčca na stolici. To prenošenje osećanja je i te kako nezgodno!

Dijelin protraći samo tren na Birgitu. Gurnuvši maramicu nazad u rukav, pažljivo je vratila pehar na poslužavnik, a onda se podbočila. Lice joj je bilo natmureno. „Garda je oduvek *srce* andorske vojske, Elejna, ali ovo... Svetlost nam se smilovala, ovo je ludilo! Mogla bi svaku ruku od reke Erinin do Maglenih planina okrenuti protiv sebe!“

Elejna se usredsredi na smirenost. Ako greši, Andor će postati drugi Kairhijen, još jedna krvlju natopljena zemlja, ispunjena haosom. A ona će umreti, naravno, što je nedovoljno visoka cena za tako nešto. Odustajanje je nečuveno, a u svakom slučaju bi po Andor imalo isti učinak kao i neuspeh. Hladna, staložena, čelično smirena. Kraljica nije mogla sebi dozvoliti da pokaže strah, čak ni kada ga oseća. Naročito onda kada ga oseća. Njena majka je uvek govorila da odluke treba objašnjavati što je ređe moguće; što češće objašnjavaš, više će objašnjavanja biti neophodno, sve dok objašnjenja ne postanu jedino za šta imaš vremena. Garet Brin je rekao da treba objasniti ako možeš; tvoji ljudi će delati bolje ako znaju zašto rade to što rade, a ne samo šta da rade. Danas je odlučila da sledi Garetu Brina. Brojne pobede su izvojevane sledeći njegove savete.

„Imam tri otvorene protivnice.“ I možda jednu u potaji. Natera sebe da pogleda Dijelin u oči. Ne ljutito, samo da je pogleda. Ili je možda Dijelin to protumačila kao ljutnju, gledajući njene stisnute zube i zjapureno lice. Ako je tako, neka tako i bude. „Arimila je sama po sebi nebitna, ali Nasin joj je pridružio kuću Kajren, i bez obzira na to da li je pri zdravoj svesti ili ne, njegova podrška znači da se ona mora uzeti u obzir. Nijana i Elenija su u zatvoru; njihovi vojnici nisu. Nijanini ljudi bi mogli da talasaju i svadaju se dok ne nađu vođu, ali Džarid je visoko sedište Saranda i pokušaće da podrži ženine ambicije. Kuća Barin i kuća Anšar očijukaju sa obema; *najbolje* čemu se mogu nadati jeste da će se jedna prikloniti Sarandima, a druga Araunima. Devetnaest kuća u Andoru dovoljno je snažno da će im se manje kuće prikloniti. Šest je protiv mene, a ja imam dve.“ Šest za sada, i neka bi joj Svetlost poslala da ima dve! Neće pominjati tri velike kuće koje su sve izjasnile za Dijelin; makar ih je Egvena za sada zadržala u Murandiji.

Pokaza na stolicu blizu sebe i Dijelin sede, pažljivo nameštajući suknje. Lice starije žene malo se razvedrilo. Posmatrala je Elejnu, ničim ne pokazujući o čemu razmišlja. „Znam sve to jednako dobro kao ti, Elejna, ali Luan i Elorijen će dovesti svoje kuće u tvoj tabor, kao što će to uraditi i Abel, sigurna sam.“ Počela je oprezno, takođe, ali nastavila je žustrije. „Ostale kuće će se nakon toga urazumiti. Samo da ih ne uplašiš *bez* razloga. Svetlosti, Elejna, ovo nije Nasleđivanje. Trakanda nasleđuje Trakand, ne druga kuća. Čak i kod Nasleđivanja retko dolazi do otvorenih borbi! Napravi od garde vojsku, i sve stavljaš na kocku.“

Elejna se duboko nasmeja, ali videlo se da joj nije do smeha. Dobro se uklopio s grmljavinom. „Sve sam stavila na kocku onog dana kada sam se vratila kući, Dijelin. Kažeš da će Norvelin i Tremana prići meni, a i Pendar? Lepo; onda ću morati da se suočim sa šest. Ne mislim da će se ostale kuće 'urazumiti', kako si ti to lepo rekla. Ako se iko od njih pokrene, pre nego je kristalno jasno da je Ružina kruna moja, to će biti protiv mene, a ne za mene.“ Uz malo sreće, ovi lordovi i gospe će se kloniti udruživanja sa sledbenicima lorda Gebrila, ali njoj se nije sviđalo da se oslanja na sreću. Ona nije Met Kauton. Svetlosti, većina ljudi je bila sigurna da joj je Rand ubio majku, a samo mali broj je verovao da je „lord Gebril“ bio jedan od Izgubljenih. Za popravljavanje štete koju je Raffin naneo Andoru trebaće ceo život, čak i ako joj uspe da poživi koliko žene među Srođnicama! Neke kuće će stajati po strani, umesto da je podrže, zbog nečuvanih stvari koje je Gebril izvodio, navodno u Morgazino ime, a druge zato što je Rand izjavio da namerava da joj „da“ presto. Volela je tog čoveka celim svojim bićem, ali spaljen da je što je izjavio tako nešto! Čak i ako to obuzdava Dijelin. Najpokvareniji maloposednik u Andoru krenuo bi da sopstvenom kosom svrgne marionetu s Lavljeg prestola!

„Želim da izbegnem da se Andorci međusobno ubijaju, ako je to moguće, Dijelin, ali bilo ovo Nasleđivanje ili ne bilo, Džarid je spreman da se bori, čak i ako je Elenija pod ključem. Nijana je spremna da se bori.“ Najbolje bi bilo dovesti obe žene u Kaelmin što je pre moguće; previše mogućnosti je bilo da one proturaju poruke i naređenja van Aringila. „Arimila je spremna, s Nasinovim ljudima iza sebe. Njima je ovo

Nasleđivanje, i jedini način da ih *sprečimo* da se bore jeste da budemo toliko jaki da se ne usude. Ako Birgita do proleća može da napravi od garde vojsku, neka, i dobro, jer ako ne budem imala vojsku do tada, *biće* mi potrebna. A ako to nije dovoljno, seti se Seanšana. Oni se neće zadovoljiti Tančikom i Ebou Darom; oni hoće sve. Ja im neću dozvoliti da uzmu Andor, Dijelin, podjednako kao što to neću dozvoliti ni Arimili.“ Grom je udario.

Okrenuvši se malo da pogleda Birgitu, Dijelin je ovlažila usne. Prsti su joj nesvesno cimali suknje. Bilo je vrlo malo toga što je moglo da je uplaši, ali priče o Seanšanima jesu. Mada kao za sebe, promrmljala je: „Nadala sam se da ćemo izbeći potpuni građanski rat.“ I *to* možda nije značilo ništa, ili je značilo mnogo! Možda je malo provereno moglo da odredi šta od to dvoje.

„Gavin“, reče Birgita iznenada. Njeno se lice razvedri, kao i osećanja koja su plovila kroz vezu. Olakšanje se snažno isticalo. „Kada dođe, on će preuzeti zapovedništvo. On će biti tvoj prvi princ mača.“

„Majčino mleko u šolji!“ odreza Elejna, i munja osvetli prozore da to naglasi. Zašto je žena morala da promeni temu *sada*? Dijelin je zaustila i crvenilo se povratila Elejni na lice. Po otvorenim ustima starije žene tačno je znala koliko je neotesana ta psovka bila. Beše čudno posramljena zbog toga; to ne bi značilo ništa da Dijelin nije bila prijateljica njene majke. Ne razmišljajući, uzela je veliki gutljaj vina – i gotovo se zagrcnula od gorčine. Brzo je potisnula sliku Lini kako joj preti da će joj oprati usta i podseti se da je odrasla žena koja treba da osvoji presto. Sumnjala je da se njena majka često osećala tako luckasto.

„Da, biće, Birgita“, nastavila je smirenije. „Kada dođe.“ Tri glasnika su na putu ka Tar Valonu. Čak i da nijedan ne uspe da prođe pored Elaide, Gavin će na kraju ipak saznati da je ona zahtevala presto i doći će. Očajnički joj je potreban. Nije imala iluzije o tome da ima zapovedničke sposobnosti, a Birgita je delovala toliko uplašeno da neće moći da doraste legendama o sebi, tako da ju je ponekad bilo strah i da pokuša. Suočiti se s vojskom, da; voditi vojsku – nikad pod suncem!

Birgita je bila vrlo dobro svesna svoje zbunjenosti. Upravo u tom trenutku lice joj je bilo okamenjeno, ali je ona sama bila puna besa na samu sebe i sramote, a gnev je rastao iz trenutka u trenutak. Elejna razdraženo zausti da se vrati na Dijelinino pominjanje građanskog rata, pre nego što počne da odražava Birgitin bes.

Mada, pre nego što je stigla da izgovori makar reč, visoka crvena vrata se otvoriše. Njene nade da bi to mogla biti Ninaeva ili Vandena razvejaše dve žene Morskog naroda, bose, uprkos vremenu.

Oblak mošusnog parfema lebdeo je pred njima, a one su napravile povorku, odevene u kitnjaste svilene čakšire i bluze živih boja, s bodežima ukrašenim draguljima i ogrlicama od zlata i belokosti. A i s drugim nakitom. Ravna crna kosa, proseda na slepoočnicama, gotovo da je sakrila deset malih debelih prstenova u ušima Rinejle din Kalon, ali nadmenost u njenim tamnim očima bila je očigledna kao zlatan lanac s medaljonima koji je povezivao jednu od minduša s prstenom u nosu. Njeno lice je bilo čvrsto i u suprotnosti s gracioznošću njenog hoda – delovala je spremno da

prođe kroz zid. Gotovo za šaku niža od nje i tamnija od uglja, Zaida din Parede nosila je upola više zlatnih medaljona, koji su joj zveckali na levom obrazu, i odisala je zapovednički pre nego nadmeno, potpuno sigurna da će biti poslušana. Sede vlasi su joj prošarale čvrsto vezane crne uvojke, pa ipak je bila očaravajuća, jedna od onih žena koje se s godinama prolepšavaju.

Dijelin se trže kad ih ugleda, i napola podiže ruku ka nosu pre no je stigla da se zaustavi. Bila je to relativno česta reakcija ljudi koji nisu navikli na Ata'an Mijere. Elejna se namršti, i to ne zbog njihovih nosnih prstenova. Razmišljala je da opet opsuje, i to mnogo... oštrije. Osim Izgubljenih, ne bi mogla navesti druge dve osobe koje je manje želela da vidi u tom trenutku. Rini je trebalo da se brine o tome da se ovo ne dogodi!

„Oprostite mi“, lagano diže glas, „ali sada sam veoma zauzeta. Državna pitanja, razumete, inače bih vas dočekala kako vama dolikuje.“ Morski narod drži do uljudnosti i poštovanja običaja, bar kada to njima odgovara. Vrlo verovatno su prošle pored glavne domaćice tako što su joj prećutale da žele da vide Elejnu, ali ako ih Elejna pozdravi sedeći pre nego što kruna bude njena, to bi lako mogle da shvate kao uvredu. A nije mogla sebi priuštiti da ih uvredi, Svetlost ih spalila. Birgita se pojavi kraj nje, klanjajući se formalno da joj uzme pehar; osećala je zabrinutost kroz vezu sa svojom Zaštitnicom. Premda je uvek pazila kako se izražava kada je u društvu pripadnika Morskog naroda, uvek bi joj se nešto omaklo. „Sastaću se s vama kasnije danas“, završi Elejna, pa dodade: „Ako Svetlost da.“ Takođe drže do svečanog govora, a te reči su istovremeno bile ljubazne i pružale joj priliku da izvrda da ih vidi.

Rinejla se nije zaustavila sve dok nije stala tačno ispred Elejne, pa i preblizu. Jednom tetoviranom rukom dozvoli joj da sedne. Dozvoli. „Izbegavaš me.“ Glas joj je bio dubok za ženu i hladan poput snega koji je padao po krovu. „Ne zaboravi da sam ja Vetrotragačica Neste din Reas Dva Meseca, Gospi od brodovlja Ata'an Mijera. I dalje morate da ispunite ostatak pogodbe koju ste napravile za svoju Belu kulu.“ Morski narod je znao za podelu u Kuli – sada su već svi živi znali za to – ali Elejni se nije činilo zgodno da svojim teškoćama doda i to što će se javno izjasniti na kojoj je ona strani. Ne još. Rinejla je završila zapovednički: „Razgovaraćeš sa mnom, i to *sada!*“ Toliko o lepom ponašanju i uljudnosti.

„Mislim da je ona izbegavala mene, a ne tebe, Vetrotragačice.“ Sušta suprotnost Rinejli, Zaida je zvučala kao da vodi neobavezan razgovor. Radije nego da juriša preko tepiha, kretala se lagano kroz prostoriju, zaustavivši se da dotakne visoku vazu od zelenog porcelana, a onda se podigavši na prste da proviri kroz četvorocilindrični kaleidoskop na visokom postolju. Kada je bacila pogled ka Elejni i Rinejli, crne oči iskrile su joj se od pritajenog smeha. „Na kraju, pogodba je bila s Nestom din Reas, u ime brodova.“ Pored toga što je bila Gospa od talasa klana Katelar, Zaida je bila izaslanik Gospe od brodovlja. Za Randa, ne za Andor, ali ovlašćena da govori i obavezuje u Nestino ime. Preinačivši pristup, ona produži na prstima ponovo do kaleidoskopa. „Obećale ste da će Ata'an Mijere dobiti dvadeset učiteljica, Elejna. Za sada ste obezbedile samo jednu.“

Njihov ulazak bio je toliko iznenađan, toliko dramatičan, da je Elejna bila iznenađena kada je videla Merililu, koja se okrenula nakon što je zatvorila vrata. Još niža od Zaide, Siva sestra je bila elegantna u tamnoplavoj vuni obrubljenoj srebrnastim krznom i prošivenoj malim mesečevim kamenovima preko gornjeg dela, ali malo više od dve nedelje podučavanja Vetrotragačica dovelo je do promena. Većinom su one bile moćne žene žedne znanja, više nego spremne da iscede Merililu kao grožđe u presi za vino, zahtevajući od nje i poslednju kap. Nekada je Elejna verovala da je ona postigla takvu samokontrolu da je ništa ne može iznenaditi, ali sada je Merilila stalno bila razrogačenih očiju, usne su joj uvek bile malo razdvojene, kao da je prepadnuta i sve vreme očekuje da je opet prestrave. Sklopivši šake pred sobom, čekala je pored vrata i činilo se da joj je laknulo što nije u središtu pažnje.

Upadljivo se nakašljavši, Dijelin ustade i namršti se i na Zaidu i na Rinejlu. „Pazite kako pričate“, progunda. „Vi ste sada u Andoru, ne na jednom od svojih brodova, a Elejna Trakand će biti kraljica Andora! Vaša *nagodba* će biti ispunjena blagovremeno. Za sada imamo bitnijih poslova.“

„Pod Svetlošću, nema ničeg važnijeg“, odbrusi Rinejla, okrenuvši se ka njoj. „Kažeš da će pogodba biti ispunjena? Dakle, iskazuješ sigurnost. Znaj da će biti dovoljno prostora da se i ti zaljubljaš na člancima s prstenova ako...“

Zaida pucnu prstima. To je bilo sve, ali Rinejla se strese. Zgrabivši zlatnu mirišljavu kutiju s jedne od svojih ogrlica, prinese je do nosa i duboko udahnu. Bila je Vetrotragačica Gospe od brodovlja, žena od velikog ugleda i moći među Ata'an Mijerama, ali za Zaidu... samo Vetrotragačica. To ju je grizlo i nije joj davalo mira. Elejna je bila sigurna da se tu negde krije način da ih skloni sebi s vrata, ali još ga nije našla. O da; bilo to dobro ili loše, Daes Daemar joj je sad u srži.

Nemo kliznu pored besne Rinejle kao da je ova tek stub, deo prostorije, ali ne pogleda ka Zaidi. Ako iko ima prava da tu bude opušten, to je ona. Nije smela sebi dozvoliti da Zaidi popusti ni za dlaku, ako neće da je Gospa od talasa obrije do glave i od njene kose napravi periku. Pred kaminom ponovo raširi ruke pred plamenovima.

„Nesta din Reas je verovala da ćemo ispuniti nagodbu ili je nikad ne bi sklopila“, rekla je mirno. „Dobili ste ponovo Zdelu vetrova, ali prikupiti još devetnaest sestara da vam se pridruže zahteva vreme. Ja znam da vi brinete zbog brodova koji su bili u Ebou Daru kada su Seanšani došli. Neka Rinejla napravi Prolaz do Tira. Tamo ima stotine lađa Ata'an Mijera.“ To se ponavljalo u svim izveštajima. „Možete otkriti šta oni znaju i pridružiti se svom narodu. Bićete im potrebni protiv Seanšana.“ I ona će ih se otarasiti. „Ostale sestre će vam biti odaslane čim to bude bilo moguće.“ Merilila se nije pomerila s vrata, ali je pozelenela na mogućnost da bude sama među Morskim narodom.

Zaida prestade da gleda kroz kaleidoskop i baci pogled ka Elejni. Pune usne izviše joj se u smešak „Moram ostati ovde, barem dok ne budem razgovarala s Random al'Torom. Ako ikad dođe.“ Taj osmeh se na trenutak steže, pre no joj se ponovo razli licem; Randu neće biti lako s njom. „I zadržaću Rinejlu i njenu družinu, za sada. Šaka Vetrotragačica više ili manje neće napraviti veliku razliku protiv ovih Seanšana,

a ovde, ako je volja Svetlosti, mogu naučiti ono što će biti od koristi.“ Rinejla frknu, dovoljno glasno da je čuju. Zaida se kratko namršti i pogleda u kaleidoskop njene visine. „U tvojoj palati ima pet Aes Sedai, kada računamo i tebe“, promrmljala je oprezno. „Možda bi neke od vas mogle da podučavaju.“ Kao da joj je to baš sada sinulo. A da je to tako, onda bi Elejna mogla podići obe žene Morskog naroda jednom rukom!

„O da, to bi bilo divno“, izlete Merilili. Onda baci pogled ka Rinejli i povuče se, dok je crvenilo oblivalo njen kairhijenski bled ten. Ponovo sklopivši šake, obavila se velom skrušenosti. Birgita zapanjeno odmahnu glavom. Dijelin je zurila kao da nikad u životu nije videla Aes Sedai.

„Nešto bi se moglo učiniti, ako je volja Svetlosti“, reče Elejna polako. Jedva se suzdržala da se ne uhvati za glavu. Kamo sreće da može okriviti oluju za svoju glavobolju. Ninaeva će na takav predlog prasnuti, a Vandena bi verovatno zanemari-la naredbu, ali možda Kejrejn i Sarejta mogu. „Ali ne više od nekoliko sati dnevno, razume se. Kada imaju vremena.“ Izbegla je da pogleda Merililu. Čak bi se i Kejrejn i Sarejta mogle pobuniti protiv toga da budu potopljene u tu presu za vino.

Prstima desne ruke Zaida dodirnu usne. „Dogovoreno je, pod Svetlošću.“

Elejna trepnu. To je bilo zloslutno; u očima Gospe od talasa one su, očigledno, napravile još jednu pogodbu. Njeno ograničeno iskustvo sa Ata'an Mijerama takvo je da je svesna da ima sreće onaj ko završi s nekim pomakom. Pa, ovog puta će stvari biti drugačije. Na primer, šta će sestre dobiti od toga? U pogodbi treba da budu dve strane. Zaida se osmehnu, kao da je znala o čemu Elejna razmišlja i kao da je to zabavljala. Otvaranje jednih vrata je bilo gotovo olakšanje, dajući joj izgovor da se okrene od žene Morskog naroda.

Rini Harfor s poštovanjem uđe u prostoriju, ali ne ponizno. Naklon joj je bio uzdržan, prikladan za visoko sedište moćne kuće koje se klanja svojoj kraljici. Ali svako visoko sedište sa imalo pameti zna da glavnu sobaricu valja poštovati. Proseđa kosa joj beše vezana u punđu poput krune na njenoj glavi, a skerletnu ešarpu prebacila je preko crveno-bele haljine s belim andorskim lavom na upečatljivim prsima. Rini se nije pitala ko će stupiti na presto, ali počela je da se oblači u punu livreju čim se Elejna vratila, kao da kraljica boravi u dvoru. Kada je ugledala Ata'an Mijere koje su joj promakle, na trenutak se skamenila u licu, ali to je bilo sve što im je pokazala. Za sada. Saznaće one šta znači naljutiti glavnu sobaricu.

„Mazrim Taim je konačno došao, moja gospo.“ Rini je pošlo za rukom da to zvuči gotovo kao „moja kraljice“. „Da mu kažem da sačeka?“

Napokon! Elejna promrmlja u mislima. Pozvala je tog čoveka pre dva dana. „Da, gazdarice Harfor. Daj mu vina. Ne najbolje, već treće po ukusu. Obavesti ga da ću ga primiti čim budem...“

Taim ude u prostoriju kao da je palata njegova. Nije bilo potrebno da joj ga neko predstavi. Plavo-zlatni zmajevi talasali su se oko rukava njegovog crnog kaputa, od lakata do zglobova, kao imitacija zmajeva na Randovim rukama. Mada, pretpostavljala je da mu se takva primedba ne bi dopala. Bio je visok gotovo koliko i Rand, kukastog nosa i očiju tamnih poput pretnje, fizički snažan čovek čiji su pokreti

pomalo nalikovali ubojitoj eleganciji Zaštitnika. Ali senke kao da su ga pratile, kao da se polovina lampi u prostoriji ugasila; ne prave senke, već aura bliskog nasilja koja je delovala dovoljno opipljivo da upije svetlost.

Još dva čoveka u crnim kaputima pratila su ga u stopu, jedan ćelav, duge prose-de brade i razrokih plavih očiju, i mlađi čovek, vitak poput zmije i tamne kose, pun podsmešljive bahatosti, često svojstvene mladima. Obojica su nosili srebrni mač i crvenog zmaj na visokim okovratnicima. No nijedan nije nosio mač o boku; njima mačevi nisu potrebni. Iznenada je prostorija delovala manje i pretrpano.

Elejna instinktivno prigrli saidar i posegnu da se poveže. Merilila lako skliznu u krug; a na njeno iznenađenje, isto učini i Rinejla. Brz pogled ka Vetrotragačici je umanjio njeno iznenađenje. Siva u licu, Rinejla je stezala bodež zadenut za pojasom tako snažno da je Elejna kroz vezu osećala bol u njenim člancima. Bila je u Kaemlinu dovoljno dugo da bude svesna šta je Aša'man.

Muškarci su znali da je neko prigrlio saidar, naravno, čak i ako nisu mogli da vide sjaj koji je okruživao tri žene. Ćelavi se ukrutio; mršavi mladić je stegao pesnice. Ljutito su streljali pogledima. Sigurno su posegli za saidinom; Elejna je počela da žali što se prepustila nagonu, ali nije nameravala da pusti Izvor, ne sada. Taim je zračio opasnošću kao vatra vrelinom. Tako je duboko povukla iz veze da je osećaj ispunjenosti životom prerastao u zabrinjavajuće bockanje. Pa čak i to je delovalo... radosno. S toliko Moći bila bi u stanju da sravni palatu, ali se pitala da li je to dovoljno da se suprotstavi Taimu i drugoj dvojici. Žarko je želela da ima jedan od tri angreala koja su pronašli u Ebou Daru, a koji su sada bili zaključani na sigurnom s ostalim stvarima iz skrovišta dok ne nađe vremena da ih ponovo proučava.

Taim je s prezirom odmahnuo glavom, a poluosmeh mu je zaigrao na usnama. „Gde su vam oči?“ Glas mu je bio tih, ali odlučan i podrugljiv. „Ovde su dve Aes Sedai. Zar se bojite dve Aes Sedai? Osim toga, ne želite da uplašite buduću kraljicu Andora.“ Njegovi pratioci se vidno opustiše, pa pokušase da oponašaju njegov nadmen i gord stav, koji je i ne razmišljajući zauzeo.

Rini nije znala ništa o saidaru ili saidinu; okrenula se prema njima čim su ušli i namrštila se. Aša'mani ili ne, ona očekuje da se ljudi ponašaju onako kako dolikuje. Promrmljala je nešto sebi u bradu, ali ipak nedovoljno tiho. Reći „podmukli pacovi“ bile su taman čujne.

Glavna sobarica pocrvene kada je shvatila da ju je svako u sobi čuo i Elejni se ukaza nezamisliva prilika da vidi Rini Harfor pometenu. To je u stvari značilo da se žena ispravila i rekla, s dostojanstvom i mirnoćom na kojoj bi joj mogli pozavideti i vladari: „Oprostite mi, gospo Elejna, ali rečeno mi je da su pacovi poharali ostave. Vrlo neobično za ovo doba godine, i toliko mnogo njih. Ako biste me izvinili, moram da se uverim da su moja uputstva za mišolovke i zamke sa otrovom sprovedena.“

„Ostani“, reče joj Elejna hladno. Mirno. „S gamadima se možeš obračunati kada za to bude vreme.“ Dve Aes Sedai. Nije shvatio da Rinejla može da usmerava i *naglasio* je dve. Da li bi već tri žene bile *neka* prednost? Ili ih je bilo potrebno više? Očigledno, Aša'mani su bili svesni nekih prednosti koje imaju žene povezane u krug

manji od trinaest. Tako znači, ušli su bez njenog dopuštenja? „Možeš pokazati izlaz ovim čestitim domaćinima kada završim s njima.“ Taimovi saputnici se namrštiše na naziv „domaćin“, ali on jedva da je dopustio sebi onaj svoj poluosmeh. Bio je dovoljno bistar da shvati da je mislila na njega kada je govorila o gamadi. Svetlosti! Možda je Randu ovaj čovek nekada bio potreban, ali zašto bi ga zadržao sada, i to na tako uticajnom položaju? Kako god bilo, njegov uticaj mu ovde ništa ne vredi.

Bez žurbe je ponovo sela i na trenutak se pozabavila nameštanjem sukanja. Muškarci će morati da je zaobiđu i priđu joj спреда, kao molioci, ili da joj se obraćaju sa strane sve dok ona ne odluči da ih pogleda. Na trenutak se nosila mislju da prepusti kontrolu nad malim krugom. Aša'mani bi svakako usmerili pažnju na nju. Rinejla je i dalje siva, mada su se bes i strah komešali u njoj; mogla bi napasti čim veza pređe na nju. Merilila je takođe osećala neki strah, premda ga je obuzdavala, pomešan s prilično... jeze... sa osećanjem koje se slagalo s njenim širom otvorenim očima i rastavljenim usnama; samo Svetlost je znala šta bi *ona* mogla da uradi s vezom.

Dijelin skladno priđe i stade pored Elejnine stolice, kao da je štiti od Aša'mana. Šta god da se krilo unutar visokog sedišta Taravina, lice joj je bilo mirno, spokojno. Ostale žene nisu gubile vreme dok su se pripremale najbolje što su mogle. Zaida je stajala veoma mirno pored kaleidoskopa, dajući sve od sebe da izgleda sitno i bezopasno, ali su joj ruke bile na leđima, a bodeža u njenom pojasu nije bilo. Birgita je nezainteresovano stajala pored kamina, leva ruka joj se oslanjala na prozorski okvir, i delovala je opušteno, ali korice noža koji je nosila za pojasom bile su prazne, a po tome kako joj je druga ruka počivala videlo se da je spremna da ga hitne. Veza je prenosila... usredsređenost. Zapeta strela, tetiva nategnuta do obraza, spremna da poleti.

Elejna se nije potrudila da pogleda iza Dijelin ka trojici muškaraca. „Prvo si veoma spor da odgovoriš na moj poziv, gazda Taime, a onda nas veoma iznenadiš.“ Svetlosti, *da li* on drži saidin? Bilo je drugih načina da se suprotstavi muškarcu koji usmerava, osim da se stavi pod štit, ali to je teška veština, opasna, a ona je slabo poznaje.

Na kraju je ipak stao ispred nje, na udaljenost od nekoliko koraka, ali nije delovao kao molilac. Mazrim Taim je znao ko je i koliko vredi, mada je očigledno smatrao da mu nema ravnog. Munje koje su obasjavale prozore bacale su čudna svetla preko njegovog lica. Mnogi bi prema njemu osećali strahopoštovanje čak i da ne nosi taj elegantni kaput i da nije tako poznat. Ali ne i ona. Ona *nikada*!

Taim je zamišljeno protrljao bradu. „Čujem da ste skinuli Zmajeve barjake po celom Kaemlinu, gazdarice Elejna.“ U njegovom dubokom glasu, ako već ne i njegovim očima, nazirao se *podsmeh*! Dijelin besno zasikta zbog nepoštovanja prema Elejni, ali on nije obraćao pažnju na nju. „Čuo sam da su se Saldejci povukli ka bivačku Zmajeve legije, a uskoro će i poslednji Aijeli takođe biti u logorima van grada. Šta će on reći kada sazna za to?“ Nije bilo sumnje na koga je mislio. „I to nakon što ti je poslao i poklon. S juga. Predaću ga kasnije.“

„Andor će stupiti u savez s Ponovorođenim Zmajem kada za to dođe vreme“, rekla mu je hladno, „ali Andor *nije* pokorena provincija, ni *njegova*, niti bilo čija.“ Naterala je ruke da ne drhte na rukohvatima stolice. Svetlosti, ubediti Aije i Saldejce da odu

njeno je najveće dostignuće do sada, i bilo je neophodno bez obzira na to što je broj zločina narastao! „U svakom slučaju, gazda Taime, nije vaše da me o tome propitujete. Ako Rand ima primedaba, *ja* ću se razračunati s njim!“ Taim podiže obrvu i nastavi da se onako čudno smeši.

Nek sam spaljena, pomislila je nelagodno, *nije trebalo da se pozovem na Randa!* Čovek je očigledno mislio da tačno zna kako će ona izaći na kraj s besom krvavog Ponovorođenog Zmaja! Najgore je bilo to što bi, kada bi mogla da gurne Randa u krevet, to i uradila. Ne zarad ovoga, no da *sredi* odnose s njim, već zato što je to htela. Kakvu vrstu poklona joj je poslao?

Glas joj je ogrubeo od besa. Bes zbog Taimovog tona, bes na Randa, koji je bio odsutan toliko dugo. Na samu sebe, zato što je crvenela i mislila o poklonima. Poklonima! „Ogradili ste četiri *milje* Andora.“ Svetlosti, to je bilo veće nego polovina Unutrašnjeg grada! Koliko li tu ima tih ljudi? Naježila se od te pomisli. „Sa čijom dozvolom, gazda Taime? Nemoj mi reći s dozvolom Ponovorođenog Zmaja. On nema prava da bilo šta dozvoljava u Andoru.“ Dijelin se promeškolji pored nje. Nema prava, ali sila ne pita za pravo. Elejna nije skidala pogled s Taima. „Niste dozvolili ulazak Kraljičinoj gardi na... *svoje zemljište*.“ Nije da su pokušali pre nego što se ona vratila. „Zakon Andora na snazi je u *celom* Andoru, gazda Taime. Pravda *će biti* jednaka za velmožu ili seljaka – ili Aša'mana. Neću tvrditi da mogu ući na silu.“ On ponovo počeo da se osmehuje, ili gotovo da se osmehuje. „Neću se tako ponižavati. Ali ako Kraljičinoj gardi ne bude dozvoljen ulaz, obećavam ti da ni krompir neće proći kroz vaše kapije. Znam da možete da Putujete. Neka tvoji Aša'mani provode dane Putujući da bi kupili hranu.“ Onaj čudni smešak pretvori se u blago mrštenje, nakon čega se Taim malčice promeškolji.

Mada, ljutnja je trajala samo trenutak. „Hrana je mala poteškoća“, rekao je lagano, šireći ruke. „Kao što kažeš, moji ljudi mogu da Putuju. Kud god im naredim. Sumnjam da bi bila u stanju da me sprečiš da kupim šta god hoću i na deset milja od Kaemlina, ali me ne bi bilo briga i da ne mogu. Ipak, voljan sam da dozvolim posetu kad god budeš to tražila. Posete pod nadzorom, sa stalnom pratnjom. Vežbe su naporne u Crnoj kuli. Ljudi umiru gotovo svakog dana. Ne bih želeo da dođe do nekakve nesreće.“

Bio je razdražujuće tačan kad je pomenuo koliko se od Kaemlina prostire njena moć. Ali samo razdražujuće. Da li su njegove primedbe o Putovanju kud god on naredi i „nesrećama“ trebale biti prikrivene pretnje? Zacelo ne. Talas besa prođe kroz nju kada je shvatila da je bila sigurna da joj ne pretilo samo zbog Randa. Ona se *neće* kriti iza Randa al'Tora. Posete *pod nadzorom*? Kada *zatraži*? Trebalo bi da na licu mesta spali tog čoveka do pepela!

Iznenada postade svesna šta joj stiže kroz vezu s Birgitom: gnev, odraz njenog gneva, udruženog s Birgitinim, koji se odražava od Birgite ka njoj, vraća se od nje Birgiti, hraneći se sam sobom, rastući. Birgitina ruka s nožem je podrhtavala sa željom da baci. A ona? Gnev je ispunjava! Samo trun više i izgubiće dodir sa saidarom. Ili ošinuti njime.

Naterala je sebe da zauzda gnev i da deluje smireno, ali sve vreme je ključala. Zastala je, boreći se da ne digne glas. „Garda će dolaziti svakog dana, gazda Taim.“ A kako će to postići po ovakvom vremenu, nije znala. „Možda ću doći lično, s još nekoliko sestara.“ Ako je pomisao na to da će imati Aes Sedai u svojoj Crnoj kuli uzne-miravala Taima, nije to pokazao. Svetlosti, pokušavala je da uspostavi vlast Andora, ne da podbada čoveka. Žurno je uradila vežbu za polaznice – reka u koritu – tražeći smirenost. Delovalo je, makar malčice. Sada jedva da je želela da ga gađa peharom za vino. „Prihvatam tvoj zahtev za pratnjom, ali ništa neće biti skriveno. Neću da se zločini zataškaju tvojim tajnama. Da li smo se razumeli?“

Taimov naklon je bio podrugljiv – podrugljiv! – ali u glasu mu se čula napetost. „Razumem te savršeno. Ali razumej i ti mene. Moji ljudi nisu seljaci koji će pasti ničice kada ti prolaziš. Pritisni Aša'mana prejako, i možda naučiš koliko je snažan taj tvoj zakon.“

Elejna otvori usta da mu tačno kaže koliko je snažan zakon u Andoru.

„Vreme je, Elejna Trakand“, reče ženski glas s vrata.

„Krv i pepeo!“ promrmlja Dijelin. „Da li će *ceo svet* ušetati ovamo?“

Elejna je prepoznala taj novi glas. Očekivala je ovaj poziv, ali nije znala kada će ga dobiti, ali znala je da istog trena mora da mu se povinuje. Ustala je, priželjkujući da ima malo više vremena da raščisti sve s Taimom. On se namršti ka ženi koja je upravo ušla, i Elejni, očigledno ne shvatajući šta ovo treba da znači. Dobro. Neka ga, neka se preznojava dok ona ne bude imala vremena da mu potanko objasni kakva su prava Aša'mana u Andoru.

Nadera nije bila ništa niža od dvojice ljudi pored vrata, stamena i široka, skoro zdepasta, što Elejna nikada nije vidala kod Aijela. Njene zelene oči odmerile su na trenutak ovu dvojicu, pre no što ih je otpisala kao nevažne. Aša'mani nisu impresi-onirali Mudre. Malo toga jeste. Dok je nameštala svoj tamni šal na ramenima, grivne su joj zazveckale na rukama, a onda je prišla Elejni, okrenuvši leđa Taimu. Premda je bilo hladno, preko tanke bele bluze nosila je samo taj šal, a čudno je bilo to što je preko jedne ruke nosila teški vuneni ogrtač. „Moraš da pođeš smesta“, rekla je Elejni, „bez odlaganja.“ Taimove obrve kao da su se popele na čelo; nije bilo sumnje da nije navikao da tako potpuno ne obraćaju pažnju na njega.

„Nebeska Svetlosti!“, izusti Dijelin, masirajući čelo. „Ne znam o čemu je reč, Nade-ra, ali će morati da sačeka dok...“

Elejna je uhvati za ruku. „*Ne znaš*, Dijelin, i *ne može* da čeka. Nadera, oteraću sve i poći s tobom.“

Mudra odmahnu glavom, u znak neslaganja. „Dete koje čeka da se rodi nema vre-mena nikoga da tera.“ Rastrese debeli plašt. „Donela sam ovo da zaštitim tvoju kožu od hladnoće. Možda bi trebalo da ga ostavim i kažem Avijendi da je tvoja stidljivost veća od želje za sestrom.“ Dijelin se zagrcnu jer je iznenada shvatila. Zaštitnička veza podrhtavala je od Birgitinog besa.

Imala je samo jedan izbor. Zapravo, nije bilo izbora. Pustivši da se veza s druge dve žene prekine, pustila je saidar. Međutim, sjaj je ostao oko Rinejle i Merilile.

„Hoćeš li mi pomoći s dugmadima, Dijelin?“ Elejna je bila ponosna koliko joj je glas bio spokojan. Očekivala je ovo. *Samo ne s toliko svedoka!*, pomislila je slabašno. Okrenuvši leđa Taimu – makar neće morati da gleda kako je posmatra! – počeo sa sitnim dugmadima na rukavima. „Dijelin, ako bi mogla? Dijelin?“ Nakon trenutka Dijelin se pomeri kao da hoda u snu i nespreno se pozabavi dugmadima na Elejnim leđima, preneraženo mrmljajući sebi u bradu. Jedan od Aša'mana kraj vrata se zasmejulji.

„Nalevo krug!“, odreza Taim, i čizme zatoptaše kraj vrata.

Elejna nije znala da li se i on okrenuo – bila je sigurna da oseća njegove oči na sebi – ali, iznenada, Birgita je bila tamo, i Merilila, i Rini, i Zaida, čak i Rinejla, praveći gužvu rame uz rame, mršteći se dok su pravile zid između nje i muškaraca. Ne baš odgovarajući zid. Nijedna nije bila visoka koliko ona, a Zaida i Merilila nisu joj bile ni do ramena.

Usredsredi se, rekla je sebi. *Ja sam spokojna, ja sam smirena. Ja sam... Ja se skidam do gole kože u sobi punoj ljudi, eto šta sam!* Svukla se najbrže što je mogla, pustivši haljinu i rublje da padnu na pod, odbacivši papuče i čarape preko gomile. Koža joj se na hladnom vazduhu naježila; to što je zanemarivala hladnoću značilo je samo da se ne trese. A i mislila je da crveni zbog toga, a ne zbog nečeg drugog.

„Ludilo!“ Dijelin je mrmljala tiho, skupljajući odeću. „Krajnje ludilo!“ „O čemu je ovde reč?“, prošaputala je Birgita. „Da pođem s tobom?“

„Moram ići sama“, odvrati Elejna šapatom. „Ne raspravljaj se!“ Nije da je Birgita išta pokazala, ali kroz vezu su stizali čitavi tomovi primedaba. Skinuvši zlatne kolutove sa ušiju, Elejna ih dade Birgiti, a onda je oklevala pre nego što je dodala tome i svoj prsten Velike zmije. Mudre su rekle da mora doći kao što dete dolazi na svet. Imale su mnogo uputstava, među kojima je prvo bilo da nikom ne govori šta se sprema. Što se toga tiče, želela je da *makar sama* zna. Dete se rađa a da ne zna šta će se dogoditi. Birgitino mrmljanje je počelo da nalikuje Dijelininom.

Nadera priđe sa ogrtačem, ali ga je samo ispružila; Elejna je morala još i da ga omota žurno oko sebe. I dalje je bila sigurna da može osetiti Taimov pogled. Nagon joj je govorio da požuri iz sobe, ali umesto toga, čvrsto držeći tešku vunu, ona se ispravi i polako okrenu. Neće *odjuriti* ogrnuta stidom.

Muškarci koji su došli s Taimom stajali su ukočeno gledajući u vrata, a sam Taim je zurio u kamin ruku prekrštenih na grudima. To što je osećala njegov pogled, dakle, moralo je biti mašta. Osim Nadere, ostale žene su je gledale radoznalo, preneraženo ili zgranuto. Nadera je delovala samo nestrpljivo.

Elejna pokuša da zvuči što je moguće više kao kraljica. „Gazdarice Harfor, ponudićeš gazda Taima i njegove ljude vinom, pre nego što odu.“ Pa, makar joj glas nije drhtao. „Dijelin, molim te, zabavi Gospu od talasa i Vetrotragačicu, i vidi ako možeš da stišaš njihove strahove. Birgita, očekujem da večeras čujem tvoj plan za novačenje.“ Žene iznenađeno trepnuše i klimnuše bez reči.

Onda je izašla iz sobe, a Nadera za njom. Kajala se što to nije bolje izvela. Poslednje što je čula pre nego što su se vrata zatvorila za njom bio je Zaidin glas.

„Vi kopnovezani imate čudne običaje.“

U hodniku je pokušala da se kreće malo brže, mada to nije bilo lako dok je držala ogrtač da joj se ne otvara. Crvene i bele pločice bile su *mnogo* hladnije nego tepisi. Nekolicina slugu, toplo umotanih u dobre vunene livreje, upiljiše se u nju, a onda požuriše svojim poslom. Plamenovi podnih svetiljki su treperili; po hodnicima je uvek duvala promaja. Povremeno bi se vazduh uskomešao dovoljno da se tapiserije lenjo zaljuljaju.

„Ovo je bilo namerno, zar ne?“, reče ona Naderi, ali to zapravo nije bilo pitanje. „Kad god da ste nameravale da me pozovete, htele ste da budete sigurne da ima mnogo ljudi koji će gledati. Da budete sigurne da mi je usvajanje Avijende dovoljno važno.“ Mora biti važnije od *bilo čega* drugog, rečeno im je. „Šta ste *njoj* uradili?“ Ponekad je delovalo da se Avijenda nimalo ne srami; često se kretala kroz svoje odaje bez odeće i nije se potresala zbog toga, nije čak ni primećivala ulazak slugu. Naterati *nju* da se skine pred gomilom ne bi ništa dokazalo.

„To je njeno da ti kaže, ako bude želela“, reče Nadera samozadovoljno. „Bistra si kad si to zaključila, mnogi nisu.“ Njene pozamašne grudi se zatresoše od smeha koji je podsećao na stenjanje. „Oni muškarci koji su okrenuli leđa i one žene koje su te zaklanjale. Prekinula bih to da se čovek u vezenom kaputu nije osvrtao preko ramena da se divi tvojim bokovima. I da crvenilo tvog lica nije govorilo da si ti svesna toga.“

Elejna promaši stepenik i posrnu. Ogrtač se raširi gubeći malo toplote pre nego što je uspela da ga zgrabi i ponovo zatvori. „Taj prljavi prasoljubac!“ procedila je. „Ja ću... Ja ću...!“ Spaljena da je, šta *može*? Da kaže Randu? Da pusti *njega* da se razračuna s Taimom? Nikad, dok je živa!

Nadera je upitno pogleda. „Većina muškaraca uživa da gleda ženske zadnjice. Prekini da misliš o muškarcima i počni da misliš o ženi koju želiš za sestru.“

Ponovo pocrvenevši, Elejna posveti misli Avijendi. To joj nije pomoglo da se smiri. Rečeno joj je da razmišlja o nekim određenim stvarima pre ceremonije, a zbog nekih se osećala nelagodno.

Nadera je svoje korake prilagodila Elejninim, a ova se iz sve snage trudila da joj se noge ne vide kroz prerez ogrtača – sluge su bile na sve strane – te im je oduzelo malo vremena dok su stigle do sobe gde su se Mudre okupljale, njih desetak ili više, u svojim širokim suknjama, belim bluzama i tamnim šalovima, nakićene ogrlicama i narukvicama od zlata i srebra, dragulja i belokosti, dugih kosa povezanih maramama. Sav nameštaj i ćilimi bili su uklonjeni i ostale su gole bele pločice, a u kaminu nije gorela vatra. Ovde, duboko u palati, bez prozora, zvuci grmljavine jedva su se čuli; Elejnin pogled polete pravo do Avijende, koja je stajala u udaljenom kraju sobe. Gola. Nervozno se nasmešila Elejni. Nervozno! Avijenda! Žurno odbacivši ogrtač, Elejna joj se osmehnu. Nervozno, shvatila je. Avijenda se tiho nasmeja, i nakon nekoliko trenutaka isto uradi i Elejna. Svetlosti, vazduh je *hladan*! A pod hladniji!

Većinu Mudrih u sobi nije poznavala, ali jedno lice se izdvoji. Amis je s prera-
no sedom kosom i licem koje nije izgledalo čak ni sredovečno pomalo ličila na Aes

Sedai. Mora da je Putovala od Kairhijena. Egvena je podučavala šetače kroz snove da im se oduži za njihovo učenje o Tel'aran'riodu. I da vrati dug koji je tvrdila da prema njima ima, mada nikad nije objasnila kakav.

„Nadala sam se da će Melaina biti ovde“, reče Elejna. Sviđala joj se Baelova supruga, topla i velikodušna žena. Ne kao druge dve koje je prepoznala u sobi, koščata Tamela četvrtastog lica i Vijendra, prelepi plavooki orao. Obe su bile jače u Moći od nje, jače od bilo koje sestre koju je srela, osim Ninaeve. To nije trebalo da ima značaja među Aijelima, ali ona nije mogla da se seti nijednog drugog razloga zašto bi se one podrugljivo cerile i gledale je s visine svaki put kada je vide.

Očekivala je da će Amis preuzeti vodstvo – Amis je to uvek radila, ili se bar tako činilo – ali je to, istupivši, učinila niska žena po imenu Monejla, čija je plava kosa bila prošarana riđastim vlasima. Nije zaista bila niska, ali ipak je bila jedina niža od Elejne. I najslabija u Moći, jedva dovoljno jaka da bi, da je otišla u Tar Valon, stekla šal. Možda to ipak nije ništa značilo među Aijelima.

„Da je Melaina ovde“, reče Monejla reskim, ali ne neprijateljskim glasom, „deca koju nosi bila bi deo veze između tebe i Avijende ako ih tkanja okrznu. Odnosno, ako bi to preživela; nerođeni nisu dovoljno jaki za ovo. Pitanje je da li vas dve jeste.“ Obema rukama je pokazala mesto na podu nedaleko od sebe. „Dodite ovamo, do sredine sobe, obe.“

Elejna je tek tada shvatila da će saidar biti deo toga. Mislija da će to biti samo obred, razmenjena obećanja, možda i polaganje zakletvi. *Šta će se desiti?* Nije bitno, osim... Vukla je noge dok se kretala ka Monejli. „Moj Zaštitnik... Naša veza... Da li će ovo... uticati... na nju?“ Avijenda, koja je išla ka njoj, namrštila se kada je videla da Elejna okleva, ali na pitanje se uplašeno okrenula ka Monejli. Očigledno da je to bilo nešto o čemu nije razmišljala.

Niska Mudra odmahnu glavom. „Niko van ove prostorije ne može biti dodirnut tkanjima. Može osetiti deo onoga što delite, zbog veze s tobom, ali veoma malo.“ Avijendin uzdah olakšanja bio je propraćen Elejninim.

„Sada“, nastavi Monejla. „Ima običaja koje valja slediti. Dodite. Mi nismo poglavari klanova koji raspravljaju o vođenim zakletvama uz uskvaj.“ Smejući se i pričajući šale o aijelskim poglavarima i žestokom piću, ostale žene su načinile krug oko Elejne i Avijende. Monejla jednim skladnim pokretom sede na pod, prekrstivši noge dva koraka dalje od nagih žena. Smeh se utiša kada ona svečano progovori. „Sakupili smo se jer dve žene žele da budu prvosestre. Videćemo da li su dovoljno jake, a ako jesu, pomoći ćemo im. Da li su njihove majke prisutne?“

Elejna se trže, ali je već sledećeg trenutka Vijendra bila iza nje. „Ovde sam mesto majke Elejne Trakand, koja ne može da dođe.“ Uhvativši Elejnu za ramena, Vijendra je pritisnu sve dok nije klekla na hladne pločice ispred Avijende, a onda kleče iza nje. „Predajem svoju kćer njenom iskušenju.“

Tamela se pojavi iza Avijende, gurnuvši je naniže dok nije klekla, kolenima gotovo dodirujući Elejnina, a onda kleče iza nje. „Ovde sam mesto Avijendine majke, koja ne može da dođe. Predajem svoju kćer njenom iskušenju.“

U nekoj drugoj prilici Elejna bi se možda zakikotala. Nijedna žena nije delovala više od pet-šest godina starije od Avijende ili nje. U nekoj drugoj prilici. Ne sada. Mudre koje su stajale odjednom se uozbiljiše. Posmatrale su nju i Avijendu kao da ih pogledima mere, nesigurne da li će se njih dve pokazati dostojnima.

„Ko će trpeti porođajni bol za njih?“ upita Monejla, a Amis istupi.

S njom priđoše druge dve – vatrena riđokosa Šijanda, koju je Elejna viđala s Melanom, i jedna proseda žena koju nije poznavala. Pomogle su Amis da se skine do gole kože. Ponosno pokazujući svoju nagost, Amis stade pred Monejlu i pljesnu se po zategnutom trbuhu. „Rodila sam decu. Dojila sam“, reče hvatajući se za grudi koje su izgledale kao da ništa od toga nije radila. „Nudim sebe.“

Kada je Monejla dostojanstveno klimnula u znak pristanka, Amis se spusti na kolena na dva koraka od Avijende, pa sede na tabane. Šijanda i proseda Mudra kleknue joj s leve i desne strane i sjaj Moći iznenada okruži sve žene u prostoriji osim Elejne, Avijende i Amis.

Elejna duboko udahnu i vide da je Avijenda uradila isto. Povremeno bi narukvica zvecnula o narukvicu među Mudrima i bio je to jedini zvuk u sobi osim disanja i udaljene grmljavine. Kada je Monejla progovorila, gotovo su se prenerazile.

„Obe ćete raditi što vam se kaže. Ako se pokolebate ili pitate, vaša posvećenost nije dovoljno jaka. Oteraću vas i to će biti kraj, zauvek. Pitaću, a vi ćete odgovoriti istinito. Ako odbijete da odgovorite, bićete oterane. Ako bilo ko ovde pomisli da lažete, bićete oterane. Naravno, možete da odete i same, u bilo kom trenutku. To će takođe okončati ovo zauvek. Ovde ne postoji druga mogućnost. Sada. Šta je najbolje što znate o ženi koju želite za prvosestru?“

Elejna je napola očekivala to pitanje. O ovome joj je, između ostalog, rečeno da razmisli. Izabrali jednu vrlinu među mnogima nije bilo lako, pa ipak, imala je spreman odgovor. Kada je progovorila, između nje i Avijende se iznenada izatkaše tokovi saidara i s njenih ili Avijendinih usana ne poteče nijedan zvuk. Ne razmišljajući, deo njenog uma počeo da ispituje tkanje; čak i sada, želja da nauči bila je deo nje koliko i boja njenih očiju. Tkanja nestadoše čim joj se usne zatvoriše.

„Avijenda je tako sigurna, tako ponosna. Nije je briga šta bilo ko misli šta bi ona trebalo da uradi ili bude; ona je ono što *ona* želi da bude“, Elejna je čula svoj glas istovremeno s Avijendinim. „Čak i kad je Elejna toliko uplašena da joj se usta osuše, njen se duh ne povija. Hrabrija je od bilo koga koga sam ikad upoznala.“

Elejna je zurila u svoju prijateljicu. Avijenda misli da je ona *hrabra*? Svetlosti, nije kukavica, ali *hrabra*? Čudno, Avijenda je zurila u *nju* u neverici.

„Hrabrost je dobra“, Vijendra reče Elejni na uho, „duboka u nekima, plitka u drugima. Duboki ili plitki, kladenci se na kraju isprazne, čak i ako će se kasnije napuniti. Suočićes se sa onim sa čime ne možeš da se suočiš. Kičma će ti se pretvoriti u pihtije, a zbog te svoje razmetljive hrabrosti završićes jecajući u prašini. Taj dan će doći.“ Zvučala je kao da želi da bude tamo i da vidi to. Elejna joj kratko klimnu glavom. Znala je sve o svojoj kičmi pretvorenoj u pihtije; činilo joj se da se s time bori svaki dan. Tame-la je govorila Avijendi, glasom gotovo podjednako ispunjenim zadovoljstvom kao što

je bio Vijendrin. „*Đi'e'toh* te vezuje kao čelik. Za *đi*, ti radiš tačno ono što se očekuje od tebe, do poslednjeg. Za *toh*, ako je potrebno, ti ćeš se poniziti i puzati na trbuhu. Zato što ti je do *kostiju* bitno šta *svi drugi* misle o tebi.“

Elejna se skoro zagrcnu. To je bilo grubo, i nije bilo pošteno. Znala je nešto o *đi'e'tohu*, ali Avijenda nije bila takva. Pa ipak, Avijenda je klimala baš kao ona. Nestrpljivo prihvatanje nečeg što je već znala.

„Fine osobine da se vole u prvosestri“, reče Monejla, spustivši šal do laktova, „ali šta ti je najgore kod nje?“

Elejna se promeškolji na hladnim kolenima, obliznuvši se pre no je progovorila. Bojala se ovoga. To nije bilo samo zbog Monejlinog upozorenja. Avijenda joj je rekla da moraju da govore istinu. Moraju, ili čemu onda sestrinstvo? Ponovo, tkanje im je zauzdavalo reči dok nisu završile.

„Avijenda...“ Iznenada se začu Elejnin kolebljivi glas. „Ona... ona misli da je nasilje uvek odgovor. Ponekad ne misli dalje od svog noža za pojasom. Ponekad je kao dečak koji neće da odraste!“

„Elejna zna da...“, započe Avijenda, stade pa žurno nastavi. „Ona zna da je prelepa, zna da joj to daje moć nad muškarcima. Ponekad do pola pokazuje svoje grudi na otvorenom i smeši se da bi navela muškarce da rade ono što ona hoće.“

Elejna zinu. Avijenda *to* misli o njoj? Zvučalo je kao da misli da je ona tamo neka *laka devojčura*! Avijenda se namršti i napola otvori usta, ali Tamela je ponovo stisnu za ramena i progovori.

„Misliš li da muškarci ne zure u tvoje lice sa odobravanjem?“ Mudra je govorila oštro. Za njeno lice bi se jedino pohvalno moglo reći da je odlučno. „Zar ne gledaju tvoje grudi u šatorima za znojenje? Dive se tvojim kukovima? Prelepa si i to znaš. Poreci to, i poreći ćeš sebe! Uživala si u pogledima muškaraca i osmehivala si im se. Zar se više nikad nećeš nasmešiti muškarcu samo da bi tvoje primedbe dobile na težini, ili dodirnuti nekome ruku da bi skrenula pažnju sa slabosti svojih stavova? Učinićeš to, ali zato nećeš biti ništa manje vredna.“

Crvenilo obli Avijendine obraze, ali Elejna je morala da sluša Vijendru. I da se bori sa svojim crvenilom. „U tebi je nasilje. Poreci to, i poreći ćeš sebe! Zar nisi nikad pobesnula i prasnula? Zar nisi nikad prolila krv? Zar nikad nisi *poželela* da to uradiš? Bez razmatranja neke druge mogućnosti? Bez ikakvog razmišljanja? Dok dišeš, to će biti deo tebe.“ Elejna je mislila o Taimu, i drugim slučajevima, a lice joj je buktalo poput peći.

Ovog puta je bilo više od jednog odgovora.

„Tvoje ruke će oslabiti“, Tamela je govorila Avijendi. „Noge će ti izgubiti pokretljivost. Mladež će biti u stanju da ti uzme nož iz ruke. Od kakve će ti koristi veština i bes biti tada? Srce i um su prava oružja. Ali da li si za jedan dan naučila da koristiš koplje kada si bila Devica? Ako sada ne izoštriš um i srce, ostarićeš i deca će praviti budalu od tebe. Poglavari klanova će te sesti u ugao da se igraš sama sa sobom, a kad govoriš, čuće samo vetar. Pazi dok možeš.“

„Lepota prolazi“, nastavi Vijendra da govori Elejni. „Godine će ti smežurati grudi, tvoje će se meso olabaviti, a koža naborati. Muškarci koji su se osmehivali kada vide

tvoje lice obraćaće ti se kao da govore s drugim muškarcem. Tvoj će te muž možda uvek videti onakvu kakva si bila kada te je prvi put spazio, ali nijedan drugi muškarac neće sanjati o tebi. Da li ćeš prestati da postojiš? Tvoje telo je samo odeća. Tvoje meso će omlitaviti, ali ti si svoje srce i um, a oni se ne menjaju, samo snaže.“

Elejna je odmahivala glavom. Ne u poricanju. Ne zaista. Mada ona zaista nikad nije razmišljala o starenju. Naročito ne otkad je otišla u Kulu. Čak i najstarije Aes Sedai lako nose svoje godine. Ali šta ako poživi koliko žene iz Srodnica? To bi značilo odustati od toga da bude Aes Sedai, naravno, ali šta ako bi to uradila? Srodnicama treba vrlo mnogo vremena da dobiju bore, ali dobijaju ih. Šta li Avijenda misli? Klečala je tamo, delujući... potišteno.

„Šta je najdetinjastije što znaš o ženi koju želiš za prvosestru?“, reče Monejla.

Ovo je bilo lakše, ne tako opterećujuće. Elejna se čak i nasmejala dok je govorila. I Avijenda se takođe smejala, i potištenost je nestala. Ponovo je tkanje uzelo njihove reči i pustilo ih istovremeno; glasovi su se smejali.

„Avijenda neće da me pusti da je naučim da pliva. Pokušala sam. Ona se ne boji ničega, osim da uđe u više vode nego što je ima u kadi.“

„Elejna halapljivo grabi slatkiše obema rukama kao dete koje je umaklo majčinom pogledu. Ako tako nastavi, biće debela kao prase pre nego ostari.“

Elejna se trže. Halapljivo grabi? *Halapljivo grabi?* Samo povremeno proba. Samo ponekad. *Debela?* Zašto Avijenda zuri u *nju*? Odbijanje da uđe u vodu dublje od kolena jeste detinjasto.

Monejla prikri kašljucanje jednom rukom, ali Elejna pomisli da ona krije osmeh. Neke od Mudrih koje su stajale otvoreno su se smejale. Avijendinoj luckastosti? Ili njenom... *halapljivom grabljenju?*

Monejla se opet uozbilji, popravljajući svoju suknju raširenu po podu ispred sebe, ali se u njenom glasu i dalje čulo malo veselja. „Zbog čega ste najviše ljubomorne na ženu koju želite za prvosestru?“

Možda bi Elejna pripazila šta priča iako joj je rečeno da mora govoriti istinu. Istina je iskočila pred nju čim joj je bilo rečeno da razmisli o ovome, ali je ona našla nešto manje, manje sramotno za njih obe, što bi moglo da prođe. Možda. Ali tu je bilo ono o njenom smeškanju muškarcima i izlaganju grudi. Možda se smeškala, ali Avijenda se bez *krpice* na sebi kretala ispred slugu, koje su crvenele od sramote, i delovala kao da ih uopšte ne *vidi*. Dakle, ona *halapljivo grabi* slatkiše, zar ne? Ona će se ugojiti? Ona je izgovarala gorku istinu dok su tkanja uzimala njene reči, a Avijendina usta su se pomerala u mrtvoj tišini, dok se poslednje što su rekle nije oslobodilo.

„Avijenda je ležala u naručju čoveka kojeg volim. Ja nikad nisam; možda i neću, i dođe mi da plačem zbog toga!“

„Elejna ima ljubav Randa al'T... *Rand*. Srce mi se u prah pretvorilo koliko želim da me voli, ali ne znam da li će to ikad biti.“

Elejna je zurila u Avijendino bezizražajno lice. Ona je ljubomorna zbog *Randa*? A čovek izbegava Elejnu Trakand kao da je šugava! Nije imala vremena da misli dalje.

„Udari je otvorenom šakom što jače možeš“, reče Tamela Avijendi, sklanjajući ruke sa Avijendinih ramena.

Vijendra lagano steže Elejnu. „Nemoj da se braniš.“ Ništa im nije bilo rečeno o ovome! Sigurno je Avijenda ne bi...

Trepćući, Elejna se pokupi s ledenih podnih pločica. Obazrivo je dotakla svoj obraz i trglala se. Imaće otiske šake do kraja dana. Žena nije morala da je udari *tako* jako.

Svi su čekali dok ona nije ponovo klekla, a onda se Vijendra nagla bliže. „Udari je otvorenom šakom što jače možeš.“

Pa, *ona* neće oboriti Avijendu na nos. *Ona* neće da... Avijenda se od njenog šamara prostre po podu, klizeći na grudima preko pločica skoro do Monejle. Elejnu je dlan zboleo skoro kao njen obraz.

Avijenda se napola uspravi, odmahnu glavom, a onda se dovuče do svog mesta. I Tamela reče: „Udari je drugom rukom.“

Ovog puta, Elejna je preko hladnih pločica otklizala sve do Amisinih kolena, u glavi joj je zvonilo a *oba* obraza gorela. A kada se vratila na kolena pred Avijendom, kada joj je Vijendra rekla da udari, zapela je iz sve snage i toliko ju je jako udarila da se zamalo sama pručila preko Avijende dok je ova padala.

„Sada možete da idete“, reče Monejla.

Elejna baci pogled prema Mudroj. Avijenda, na pola puta da se pridigne, ukoči se poput kamena.

„Ako želite“, nastavi Monejla. „Muškarci obično sada odu, ako ne i pre. Mnoge žene takođe. Ali ako i dalje volite jedna drugu dovoljno da nastavite, onda se zagrlite.“

Elejna se baci ka Avijendi i srete se s njom takvom silinom da se zamalo ne preturi. Onda se čvrsto zagrlje. Elejna oseti suze kako joj liju niz obraze i shvati da Avijenda takođe plače. „Žao mi je“, Elejna je grozničavo šaputala. „Žao mi je, Avijenda.“

„Oprosti mi“, šaputala je i Avijenda. „Oprosti mi.“

Monejla je sada stajala iznad njih. „Ponovo ćete se ljutiti jedna na drugu, govorićete grube reči, ali ćete se uvek sećati da ste se udarile. I to samo zato što vam je tako bilo rečeno. Neka ti udarci budu umesto svih onih koje ćete možda poželeti da usmerite. Imate toh jedna prema drugoj, toh koji ne možete vratiti i nećete ni pokušati, jer je svaka žena uvek dužnik svoje prvosestre. Bićete ponovo rođene.“

Osećaj saidara u sobi se menjao, ali Elejna nije mogla da vidi kako, čak i da je razmišljala o tome. Svetlo iščeznu kao da su lampe ugašene. Osećaj Avijendinog zagrljaja iščeznu. Zvuk iščeznu. Poslednje što je čula bio je Monejlin glas. „Bićete ponovo rođene.“ Sve je izbledelo. Ona je izbledela. Prestala je da postoji.

Svesnost, neke vrste. Nije razmišljala o sebi kao o njoj, uopšte nije razmišljala, ali je bila svesna. Zvuka. Tečnosti koja je pljusкала uokolo. Nemog grgoljenja i buke. I ritmičnih udara. Toga iznad svega. *Ba-bam. Ba-bam.* Nije poznavala zadovoljstvo, ali je bila zadovoljna. *Ba-bam.*

Vreme. Nije poznavala vreme, pa ipak Doba su prošla. U njoj beše zvuk, zvuk koji je *bio* ona sama. *Ba-bam.* Isti zvuk, isti ritam kao i drugi. *Ba-bam.* I s drugog mesta,